

K E N T
H A R U F

*Suflete în
noapte*

ROMAN

Pe un ton blând și încărcat de melancolie, romanul lui Kent Haruf, publicat postum, vorbește despre un lucru esențial: profunzimea se află tocmai în lucrurile simple.

THE NEW YORK TIMES

Fermecător... De o simplitate cuceritoare. Un roman șlefuit cu grijă, un ultim dar pe care mult îndrăgitul autor american l-a oferit cititorilor săi.

THE WASHINGTON POST

COLECȚIE COORDONATĂ DE
MAGDALENA MĂRCULESCU

Suflete în noapte

K E N T
H A R U F

*Suflete în
noapte*

R O M A N

Traducere din engleză de
Paul Slayer Grigoriu

literary FICTION

EDITORI :

Magdalena Mărculescu
Vasile Dem. Zamfirescu
Silviu Dragomir

FONDATOR :

Ion Mărculescu, 1994

REDACTOR :

Mihaela Ionescu

DESIGN :

Faber Studio
Imagine copertă: Annie Spratt via Unsplash

DIRECTOR PRODUCȚIE :

Cristian Claudiu Coban

DTP :

Florin Paraschiv

CORECTURĂ :

Irina Mușătoiu
Ana-Maria Tamaș

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

HARUF, KENT

Suflete în noapte / Kent Haruf; trad. din engleză de Paul
Slayer Grigoriu. – București: Pandora Publishing, 2017
ISBN 978-606-978-075-6

I. Grigoriu, Paul Slayer (trad.)

821.111

Titlul original: Our Souls at Night

Autor: Kent Haruf

Copyright © 2015 by Kent Haruf

This translation published by arrangement with Alfred A. Knopf,
an imprint of The Knopf Doubleday Group, a division of
Penguin Random House, LLC.

Copyright © Pandora M, 2017

pentru prezenta ediție

O.P. 16, Ghișeul 1, C.P. 0490, București

Tel.: +4 021 300 60 90 ; Fax: +4 0372 25 20 20

W: pandoram.ro

ISBN: 978-606-978-075-6

Pandora M face parte din Grupul Editorial TREI

Pentru Cathy

Și apoi a sosit ziua în care Addie Moore i-a făcut o vizită lui Louis Waters. Era o seară de mai, chiar înainte de lăsarea întunericului.

Stăteau la un cvartal distanță unul de altul în partea cea mai veche a orașului, cu ulmi și sâmbovine și un singur arțar crescut lângă bordură și peluze verzi întinse de la trotuar până la casele cu două etaje. Ziua fusese cald, dar acum, pe seară, se făcuse răcoare. Merse de-a lungul trotuarului pe sub pomi și se opri acasă la Louis.

Când Louis a venit la ușă, ea i-a spus, Am ceva de vorbit cu tine, pot să intru?

S-au așezat în camera de zi. Îți aduc ceva de băut? Un ceai?

Nu, mulțumesc. S-ar putea să nu stau cât să-l beau. S-a uitat de jur împrejur. Arată bine casa ta.

Diane avea mereu grijă de casă. Fac și eu ce pot.

Tot bine arată, a spus ea. N-am mai fost aici de ani de zile.

S-a uitat pe fereastră la curtea laterală unde noaptea se înstăpânea și până în bucătărie, unde o lumină strălucea deasupra chiuvetei și a bufetului. Totul era curat și ordonat. El o privea. Era o femeie frumoasă, totdeauna o socotise așa. În tinerețe avusese părul negru, dar acum era alb și tuns scurt. Era în continuare suplă, doar talia și șoldurile i se îngreuiaseră un pic.

Pesemne te întrebi ce cauți aici, a spus ea.

Păi, nu cred că ai venit până aici ca să-mi spui că locuința mea arată bine.

Nu. Vreau să-ți fac o sugestie.

A?

Da. Un fel de propunere.

Bine.

Nu o cerere în căsătorie.

Nici la asta nu mă gândeam.

Dar e o întrebare cam în genul căsătoriei. Dar nu știu dacă pot acum. M-a cam luat bâțul. E ca o căsătorie, nu?

Ce anume?

Bâțul.

Poate fi.

Da. Păi, hai c-o s-o spun.

Te ascult, a spus Louis.

Mă-ntrebam dacă ai vrea să vii pe la mine din când în când să dormi cu mine.

Ce? Cum adică?

Adică suntem amândoi singuri. Am stat așa de prea multă vreme. Ani. Mă simt singură. Mă gândesc că poate și tu. Mă-ntrebam dacă vrei să vii și să dormi cu mine noaptea. Și să vorbim.

S-a uitat lung la ea, a privit-o, curios de acum, prudent.

Nu spui nimic. Te-am lăsat fără grai?

Cred că da.

Nu vorbesc despre sex.

Mă întrebam.

Nu, nu sex. Nu așa văd lucrurile. Cred că mi-am pierdut demult orice impuls sexual. Mă gândeam să trecem împreună noaptea. Și să stăm în pat la căldură, prietenește. Să stăm întinși în pat împreună și tu să rămâi peste noapte. Noaptea e cel mai rău. Nu-i așa?

Ba da, așa e.

Ajung să iau pastile ca să dorm și citesc până târziu și apoi mă simt buimacă a doua zi. Nu sunt bună de nimic, nici pentru mine, nici pentru alții.

Mi s-a întâmplat și mie.

Dar cred că aş putea să dorm din nou dacă ar mai fi cineva cu mine în pat. Cineva drăguț. Apropierea. Să stai de vorbă noaptea, pe întuneric.

A așteptat.

Ce zici?

Nu știu. Când ai vrea să-ncepem?

Când vrei tu. Dacă... dacă vrei. Săptămâna asta.

Lasă-mă să mă gândesc.

Bine. Dar vreau să mă suni în ziua în care vii, dacă o să se-ntâmple. Ca să știu să te aștept.

Bine.

Aștept un semn de la tine.

Și dacă sforăi?

Dacă sforăi, sforăi, sau te lași.

El a râs.

Asta ar fi o premieră.

S-a ridicat și a ieșit și s-a întors acasă, iar el a rămas la ușă privind-o, pe femeia aceea de șaptezeci de ani, nu foarte înaltă, cu părul alb, cum mergea pe sub pomi prin peticele de lumină revărsate din felinarul de la colț. Ce naiba, și-a spus. Nu te ambala.

A doua zi, Louis s-a dus la frizerul de pe strada principală și s-a tuns scurt, aproape zero, și l-a întrebat pe frizer dacă mai bărbierirea și frizerul i-a spus că da, așa că s-a și bărbierit. Apoi s-a dus acasă și a sunat-o pe Addie și i-a spus: Aș vrea să trec pe la tine în seara asta, dacă mai vrei.

Da, a spus ea. Mă bucur.

A luat o cină ușoară, doar un sendviș și un pahar cu lapte, nu voia să se simtă greu și plin în patul ei, apoi a făcut un duș lung și fierbinte și s-a periat pe îndelete. Și-a tăiat unghiile de la mâini și de la picioare și, la lăsarea întunericului, a ieșit pe ușa din spate și a luat-o pe aleea din dosul casei, cu o pungă de hârtie cu pijamaua și periuța de dinți înăuntru. Era întuneric pe alee și pașii îi scârțâiau pe pietriș. În casa de peste drum era lumină și o vedea din profil pe femeia care stătea la chiuveta din bucătărie. A intrat în curtea din spate a lui Addie Moore, a trecut de garaj și de grădină și a bătut la ușa din spate. A așteptat ceva. Pe strada din față a trecut o mașină, cu farurile aprinse. Îi auzea pe copiii de liceu cum se claxonau unii pe alții pe strada principală. Apoi lumina de pe verandă s-a aprins deasupra lui și ușa s-a deschis.

Ce cauți aici, în spate? a spus Addie.

Am zis că așa nu mă vede lumea.

Nu-mi pasă. Vor afla. O să vadă cineva. Vino pe la ușa din față, pe trotuar. M-am hotărât și nu-mi pasă ce crede lumea. Am făcut asta prea multă vreme — toată viața. Nu mai am de gând să trăiesc așa. Dacă vii pe alee pare că facem ceva greșit sau ceva scandalos, de care să ne fie rușine.

Am fost prea multă vreme profesor într-un oraș mic, a spus el. Asta este. Dar fie. O să vin pe la ușa din față data viitoare. Dacă va mai fi o dată viitoare.

Nu crezi că va fi? a spus ea. E doar o aventură de-o noapte?

Nu știu. Poate. În afară de partea cu sexul, bineînțeles. Nu știu cum o să meargă.

N-ai încredere? a spus ea.

În tine am. Pot să am încredere în tine. Deja îmi dau seama de asta. Dar nu sunt sigur că mă ridic la înălțimea ta.

Ce vorbești? Cum adică?

Dacă am curaj, a spus. Dacă sunt dispus să risc.

Da, dar ești aici.

Așa e. Sunt aici.

Atunci fă bine și intră. Nu trebuie să stăm aici toată noaptea. Chiar dacă nu avem de ce să ne fie rușine.

A urmat-o pe veranda din spate, apoi în bucătărie.

Hai să bem ceva mai întâi, a spus ea.

Bună idee.

Bei vin?

Un pic.

Dar preferi berea?

Da.

O să iau bere data viitoare. Dacă va fi o dată viitoare, a spus ea.

Nu-și dădea seama dacă glumește sau nu. Dacă va fi, a spus el.

Vrei vin alb sau roșu?

Alb, te rog.

A scos o sticlă din frigider și a turnat pentru amândoi câte jumătate de pahar și s-au așezat la masa din bucătărie. Ce-i în sacoșă? a spus ea.

Pijama.

Asta înseamnă că ești de acord să încercăm măcar o dată.

Da. Asta înseamnă.

Au băut vinul. Mai vrei?

Nu, nu cred. Putem să vedem casa?

Vrei să-ți arăt camerele și planul.

Vreau doar să știu un pic mai bine unde mă aflu, fizic.

Ca să poți s-o ștergi dacă e cazul, pe întuneric.

Nu, nu la asta mă gândeam.

S-a ridicat și el a urmat-o în sufragerie și în camera de zi. Apoi l-a dus sus la cele trei dormitoare, iar camera mare din față cu vederea spre stradă era a ei. Aici am dormit dintotdeauna, a spus. Gene avea dormitorul din spate și foloseam cealaltă cameră ca birou.

Era o baie la capătul holului și alta lângă sufragerie, la parter. Patul din cameră era foarte mare, cu o cuvertură ușoară de bumbac pe el.

Ce zici? a spus.

Casa e mai mare decât credeam. Mai multe camere.

A fost o casă bună pentru noi. Stau aici de patruzeci și patru de ani.

De la doi ani după ce m-am mutat înapoi aici cu Diane.

Demult.

Cred că mă duc până la baie, a spus ea.

Cât a ieșit, el s-a uitat la fotografiile de pe noptieră și la cele atârinate de pereți. Fotografii de familie cu Carl în ziua nunții, pe treptele unei bisericii. Ei doi, la munte lângă un pârâu. Un cățel alb cu negru. Îl știa un pic pe Carl, un om de treabă, destul de liniștit, cu douăzeci de ani în urmă le vindea asigurări pe recolte și tot felul de alte asigurări oamenilor din întreg ținutul Holt, fusese ales în două rânduri primar. Louis nu-l cunoscuse prea bine. Acum se bucura de asta. Erau fotografii cu fiul lor. Gene nu semăna cu niciunul dintre ei. Un băiat înalt și slab, foarte serios. Și două fotografii cu fiica lor când era mică.

Când ea s-a întors, el a spus: Cred că merg și eu la baie. A intrat și a folosit toaleta și s-a spălat conștiincios pe mâini și a stors un vârf mic din pasta ei de dinți și s-a spălat pe dinți și apoi s-a descălțat și s-a dezbrăcat și și-a pus pe el pijamaua. Și-a împăturit hainele deasupra pantofilor și le-a lăsat în colț, lângă ușă, și s-a întors în dormitor. Ea își pusese o cămașă de noapte și era în pat, cu veioza de pe partea ei aprinsă și lumina din tavan stinsă și fereastra crăpată un pic. Adia un vânt ușor și răcoros. A rămas în picioare în dreptul patului. Ea a dat deoparte cuvertura și pătura.

Nu te bagi în pat?

Mă gândesc.

S-a băgat în pat, pe partea lui, și a tras pătura și s-a lăsat pe spate. Nu spunea încă nimic.

La ce te gândești? a spus ea. Ești extrem de tăcut.

La cât de ciudat e totul. La cât de nou e să fiu aici. La cât de nesigur sunt, și un pic stresat. Nu știu la ce mă gândesc. Un ghiveci.

E ceva nou, nu-i așa, a spus ea. O noutate bună, aș zice. Tu nu?

Ba da.

Ce faci înainte de somn?

A, mă uit la știrile de la zece și mă bag în pat și citesc până adorm. Dar nu știu dacă o să pot să dorm în seara asta. Sunt prea încordat.

O să sting lumina, a spus ea. Putem să mai vorbim.

S-a întors în pat și el s-a uitat la umerii ei goi netezi și la părul strălucitor în lumină.

Apoi s-a făcut întuneric și doar lumina din stradă se mai vedea slab în cameră. Au vorbit despre lucruri banale, ca să se obișnuiască un pic unul cu altul, despre întâmplările mărunte obișnuite în orice orăș, despre sănătatea bătrânei doamne Ruth care locuia între casele lor, despre asfaltarea Birch Street. Apoi au tăcut.

După o vreme el a spus, Ai adormit?

Nu.

M-ai întrebat la ce mă gândeam. Printre altele: mă bucur că nu l-am cunoscut prea bine pe Carl.

De ce?

Nu m-aș simți așa de bine aici dacă l-aș fi cunoscut.

Dar eu am cunoscut-o destul de bine pe Diane.

O oră mai târziu, ea dormea și respira liniștit. El era încă treaz. O privea. Îi vedea chipul în lumina slabă. Nu se atinse-seră. La trei dimineața, el s-a sculat și s-a dus la baie și s-a întors și a închis fereastra. Se stârnise vântul.

La ivirea zilei, s-a sculat și s-a îmbrăcat în baie și a privit-o din nou pe Addie Moore în pat. Se trezise.

Ne mai vedem, a spus el.

Ești sigur?

Da.

A ieșit și a mers până acasă pe trotuar, prin dreptul case-
lor din vecinătate și a intrat și și-a făcut cafea și a mâncat pâine
prăjită cu ouă și a ieșit și a lucrat grădina câteva ore și s-a întors
în bucătărie și a luat un prânz timpuriu și a dormit adânc după
masă, două ore.

Când s-a trezit în acea după-amiază și-a dat seama că se simțea rău. S-a sculat și a băut apă și simțea că arde. S-a gândit o vreme și a hotărât să o sune. La telefon i-a spus, Tocmai am tras un pui de somn și nu mă simt bine, o durere de stomac și de spate. Îmi pare rău. Nu vin în seara asta.

Am înțeles, a spus ea și a închis.

Și-a sunat medicul și s-a programat pentru a doua zi de dimineață. S-a culcat devreme și a transpirat peste noapte și nu a putut să doarmă și dimineața nu a avut poftă de mâncare, apoi s-a dus la doctor, care l-a trimis la spital să-și facă analize de sânge și de urină. A așteptat pe hol până când laboratorul a fost gata cu rezultatele și apoi a fost internat cu o infecție de tract urinar.

I-au dat antibiotice și a dormit aproape toată după-amiaza și iar a stat treaz aproape toată noaptea. Dimineața se simțea mai bine și i-au spus că probabil aveau să-l externeze spre seară. A luat micul dejun și prânzul și a tras un pui de somn și când s-a trezit pe la trei ea era pe scaunul de lângă pat. A privit-o.

Nu glumeai, a spus.

Asta ai crezut?

Am crezut că doar spui că nu te simți bine. Că ai hotărât că nu vrei să stai cu mine peste noapte.

Mă temeam că asta crezi.

Mă gândeam că n-o să meargă, a spus ea.

M-am gândit ieri la tine toată ziua și toată noaptea și toată ziua de azi, a spus el.

La ce te gândeai?

La cum o să-mi interpretezi greșit telefonul. Și la cum să-ți explic că vreau să vin în continuare noaptea și să fim împreună. I la cum îmi doream acest lucru mai mult decât mi-am dorit orice altceva de multă vreme încoace.

Și de ce nu m-ai sunat? Ca să-mi spui?

M-am gândit că ar fi și mai rău, că ar suna cu atât mai mult ca și cum aș fi inventat toată povestea.

Mi-ar fi plăcut să fi încercat.

Ar fi trebuit. De unde ai aflat că sunt la spital?

Vorbeam azi-dimineață cu Ruth, vecina de alături, și mi-a spus: Ai auzit de Louis? Am spus, Ce-i cu el? E la spital. Ce-a pățit? Au spus că are nu știu ce infecție. Atunci am înțeles, a spus ea.

N-am de gând să te mint, a spus el.

Bine. Niciunul dintre noi n-o să mintă. Deci mai vii?

Cum mă simt mai bine și sunt sigur că am scăpat. Mă bucur să te văd, a spus el.

Mulțumesc. Arăți destul de șifonat în momentul ăsta.

N-am avut timp să-mi pun fața.

Ea a râs. Nu-mi pasă, a spus. Nu asta am vrut să spun. Făceam pur și simplu o remarcă, o observație.

Tu, în schimb, arăți destul de bine, a spus el.

Ai sunat-o pe fica ta?

I-am spus să nu-și facă griji. Că ies într-o zi și că nu are de ce să-și bată capul. N-o să trebuiască să-și ia liber de la muncă. Nu vreau să vină să mă vadă. Locuiește în Colorado Springs.

Știu.

E profesoară, ca mine. Apoi n-a mai spus nimic. Vrei ceva de băut? Pot s-o chem pe asistentă.

Nu. Mă duc acasă.

Te sun după ce ajung acasă și mă simt din nou bine.

Bine, a spus ea. Am luat deja bere.

A plecat și el a privit-o cum iese din încăpere și s-a întins în pat așteptând să adoarmă din nou, dar i-au adus cina și s-a uitat la știri în timp ce mânca și apoi a stins televizorul și a privit pe geam și s-a uitat cum se întuneca afară, deasupra câmpiei întinse dinspre miezănoapte de oraș.

În după-amiaza următoare l-au externat. Dar probabil că fusese mai bolnav decât crezuseră și i-a luat aproape o săptămână să-și revină, să se simtă suficient de bine încât să sune și s-o întrebe dacă putea să vină pe la ea în seara aceea.

Te-ai simțit în continuare rău?

Da. Nu știu de ce m-a ținut așa de mult.

A făcut duș și s-a bărbierit și și-a dat cu loțiune și la lăsarea întunericului și-a luat sacoșa de hârtie cu pijamaua și periuța de dinți și a mers prin fața caselor vecinilor și a bătut la ușă.

Addie a venit imediat. Păi. Arăți mai bine. Hai înăuntru. Avea părul pieptănat pe spate și era drăguță.

Au stat din nou la masa din bucătărie și au băut și au stat un pic de vorbă. Apoi ea a spus, Aș urca, tu?

Și eu.

A pus paharele în chiuvetă, iar el a urmat-o sus. S-a dus la baie și și-a pus pijamaua pe el și și-a împăturit hainele în colț. Ea era în pat, în cămașa de noapte, când a intrat în cameră. A tras păturile și el s-a întins.

Nu ți-ai lăsat pijamaua aici data trecută. Țasta a fost alt motiv pentru care n-am crezut că o să mai vii.

M-am gândit că aș părea impertinent. Ca și cum aș crede că e ceva de la sine înțeles. Nici nu ne spusese rău mare lucru.

Păi de acum poți să-ți lași pijamaua și periuța de dinți aici, a zis ea.

Asta o să mă ajute să nu mai consum atâtea pungi de hârtie, a spus el.

Da. Exact. Ai chef să vorbim despre ceva anume? a întrebat ea. Nimic important. Doar ca să începem conversația.

În mare, îmi vin în cap o mulțime de întrebări.

Am și eu câteva, a spus ea. Dar care sunt ale tale?

Mă întrebam de ce m-ai ales pe mine. Nu ne cunoaștem prea bine.

Credeai că o să aleg pe oricine? Că îmi doresc pur și simplu pe cineva care să mă încălzească noaptea? Orice bătrân cu care să stau de vorbă?

Nu asta credeam. Dar nu știu de ce m-ai ales pe mine.

Îți pare rău?

Nu. Nicidecum. Sunt doar curios. Mă întrebam.

Pentru că eu cred că ești un om bun. Un om cumsecade. Sper.

Eu cred că ești. Și întotdeauna m-am gândit cumva la tine ca la cineva care ar putea să-mi placă și cu care aș putea să stau de vorbă. Tu cum te gândeai la mine, dacă te-ai gândit vreodată?

M-am gândit la tine, a spus el.

Cum?

Ca la o femeie care arată bine. Un om consecvent. De caracter.

De ce spui asta?

Din felul în care trăiești. Cum ți-ai organizat viața după ce a murit Carl. Au fost vremuri grele pentru tine, a spus el. Asta vreau să spun. Știu cum mi-a fost după ce a murit soția mea, și am văzut că te-ai descurcat mai bine decât mine. Am admirat acest lucru.

N-ai trecut niciodată pe la mine și n-ai spus nimic, a zis ea.

Nu voiam să pară că mă bag unde nu-mi fierbe oala.

N-ar fi părut așa. Mă simțeam foarte singură.

Am presupus asta. Dar tot n-am făcut nimic.

Ce altceva vrei să știi?

De unde ești. Unde ai copilărit. Cum erai când erai mică. Cum erau părinții tăi. Dacă ai frați. Cum l-ai cunoscut pe Carl. Ce relație ai cu fiul tău. De ce te-ai mutat la Holt. Cine sunt prietenii tăi. În ce crezi. Cu ce partid votezi.

O să ne distrăm bine stând de vorbă, nu-i așa? a spus ea. Și eu vreau să știu toate aceste lucruri despre tine.

Nu trebuie să ne grăbim, a zis el.

Nu, o luăm pe îndelete.

S-a întors în pat și a stins veioza și el s-a uitat din nou la părul ei strălucitor în lumină și la umerii ei goi, și apoi, în întuneric, ea l-a luat de mână și a spus noapte bună și, după puțin timp, a adormit. Îl uimea cât de repede putea să adoarmă.

A doua zi, el a lucrat în curte dimineața și a tuns peluza și a luat prânzul și a tras un pui de somn și apoi s-a dus la cofetărie și a băut cafea cu un grup de bărbați cu care se întâlnea o dată la două săptămâni. Unul dintre ei nu-i plăcea în mod deosebit. Bărbatul a spus, Mi-aș dori să am energia ta.

Cum adică?

Să fii plecat toată noaptea și apoi să mai ai energie cât să funcționezi și a doua zi.

Louis s-a uitat o vreme la el.

Știi, a spus, un lucru pe care l-am tot auzit e că omul poate să-ți spună liniștit orice. Îți intră pe urechi și îți iese imediat pe gură. N-aș vrea să-mi iasă vorbe că sunt mincinos și băsmui-tor într-un oraș așa de mic ca acesta. Așa o faimă te-ar urmări peste tot.

Bărbatul s-a holbat la Louis. S-a uitat de jur împrejur la ceilalți bărbați de la masă. Se uitau toți în altă parte. S-a ridicat și a ieșit din cofetărie pe strada principală.

Cred că nu și-a plătit cafeaua, a spus unul dintre bărbați.

Mă ocup eu, a spus Louis. Ne mai vedem, băieți.

S-a dus la teighea și a plătit pentru cafeaua lui și a celuiilalt și a ieșit și a luat-o pe Cedar Street.

Acasă s-a dus în grădină și a săpat timp de o oră, hotărât, aproape cu furie, apoi a intrat și și-a prăjit o chiftea și a băut un pahar cu lapte, și apoi a făcut duș și s-a bărbierit. La căderea întunericului s-a dus înapoi la Addie.

În timpul zilei dereticase prin casă și schimbase așternuturile de pe patul de sus și făcuse baie și mâncase un sendviș la cină. La amurg, s-a așezat în camera de zi, tăcută, nemișcată, pe gânduri, așteptând ca Louis să vină la ușă și să bată la căderea întunericului.

În cele din urmă a venit și ea i-a deschis ușa. Își dădea seama că ceva se schimbase. Ce s-a întâmplat? a spus.

Îți spun imediat. Putem să bem ceva înainte?

Sigur.

S-au dus în bucătărie și ea i-a dat o sticlă de bere, iar ei și-a mîrnat vin. Se uita la el, aștepta.

Nu mai suntem un secret, a spus el. Dacă am fost vreodată.

De unde știi? Ce s-a întâmplat?

Îl știi pe Dorlan Becker.

Cel care avea magazinul de haine bărbătești.

Da. L-a vîndut și a rămas în oraș. Toată lumea credea că o să se mute. Niciodată nu păruse să-i placă aici. Iarna se ducea în Arizona.

Ce legătură are asta cu dezvăluirea secretului nostru?

Este unul dintre cei cu care mă întîlnesc la cofetărie de două ori pe lună. Azi m-a întrebat cum de am atîta energie. Să ies toată noaptea și apoi să-mi văd normal de treburi ziua.

Ce i-ai spus?

I-am spus că-și face renume de bărfitor și de mincinos. M-am înfuriat. N-am făcut ce trebuia. Încă mai sunt furios.

Se vede.

Trebuia să-l ignor și să las treaba să se dezumfle. Dar n-am făcut-o. Nu voiam să creadă ceva rău despre tine.

Lasă, Louis. Am știut de la început că oamenii vor afla. Am vorbit despre asta.

Da, dar nu m-am gândit. Nu eram pregătit. Nu voiam să inventez o poveste despre noi. Despre tine.

Îți sunt recunoscătoare. Dar n-au ce să-mi facă. O să mă bucur de nopțile pe care le petrecem împreună. Câte or fi.

S-a uitat la ea. De ce spui asta? Parcă ai fi eu acum câteva zile. Nu crezi că vor mai fi? O mulțime?

Așa sper, a spus ea. Ți-am spus că nu mai vreau să trăiesc așa — pentru alții, pentru ce gândesc, ce cred alții. Nu cred că așa trebuie să trăiești. Nu eu, oricum.

Bine. Aș vrea să am echilibrul tău. Ai dreptate, bineînțeles.

Ți-a trecut?

Încet-încet îmi trece.

Mai vrei o bere?

Nu. Dar dacă mai vrei vin, stau aici cu tine cât îl bei. Stau să te privesc.

Am crescut în Lincoln, Nebraska, a spus ea. Stăteam în partea de nord-est a orașului. Aveam o casă frumoasă din șipci, de două etaje. Tatăl meu era om de afaceri și îi mergea bine, iar mama mea era o gospodină foarte bună și bună bucătăreasă. Era un fel de cartier pentru clasa de mijloc, un cartier muncitoresc. Am avut o soră. Nu ne înțelegeam. Ea era mai activă și mai prietenoasă, era sociabilă, spre deosebire de mine. Eu eram liniștită, mai studioasă. După liceu am mers la universitate și stăteam acasă și luam autobuzul până în centru ca să mă duc la cursuri. Am început cu franceza, dar apoi m-am transferat la pedagogie pentru școala primară.

Apoi l-am cunoscut pe Carl în anul doi și am început să ne vedem, și când am împlinit douăzeci de ani eram însărcinată.

Nu te-a speriat acest lucru?

Nu copilul. Nu. Nu ideea că o să am un copil. Dar nu știam cum o să ne descurcăm. Carl mai avea un an și jumătate până să și ia diploma. De Crăciun a venit acasă la părinții mei — el trăia în Omaha — și le-am spus amândoi părinților mei după cină, în camera de zi. Mama a început să plângă. Tata s-a enervat. Te credeam mai deșteaptă. S-a uitat lung la Carl. Ce naiba e cu tine? Nu-i nimic cu el, am spus eu. Pur și simplu s-a întâmplat. Pentru numele lui Dumnezeu, nu s-a întâmplat pur și simplu. El a făcut să se întâmple. Am fost amândoi implicați, tăticule. Ei, Doamne, a spus el.

Ne-am căsătorit în ianuarie și ne-am mutat într-un apartament micuț și întunecos în centrul orașului și eu mi-am luat o slujbă temporară ca vânzătoare într-un magazin universal și

am așteptat. Copilul a sosit într-o noapte de mai. Nu i-au dat voie lui Carl să intre în încăpere. Apoi am luat copilul acasă și eram foarte fericiți și foarte săraci.

Părinții tăi v-au ajutat?

Nu prea. Carl nu voia ajutorul lor. Ei, nici eu.

Deci așa a venit pe lume fiica voastră. Nu știam că e așa de mare.

Da, așa a fost la Connie.

Nu mi-o amintesc decât vag. Știu cum a murit.

Da. Addie a tăcut și s-a foit în pat. O să-ți vorbesc despre asta altă dată. Acum îți spun doar că după ce Carl și-a absolvit studiile amândoi am vrut să venim în Colorado. Fuseserăm odată în Estes Park într-o scurtă vacanță și ne plăceau munții și trebuia să plecăm din Lincoln și să fugim de tot. Și să pornim de la zero într-un loc nou. Carl și-a găsit o slujbă, vindea asigurări în Longmont, și am stat acolo câțiva ani, apoi bătrânul domn Gorland de aici, din Holt, s-a hotărât să iasă la pensie, așa că am împrumutat bani și ne-am mutat aici și Carl și-a luat după el biroul de asigurări și clienții. Și de atunci am rămas aici. Asta a fost în 1970.

Cum de-ai rămas însărcinată?

Cum adică? Cum rămâi însărcinată?

Păi, din câte îmi amintesc, eram cu toții destul de atenți și de stresați pe atunci.

Dar eram și tineri. Carl și cu mine ne iubeam. Vechea poveste. Totul era nou și foarte entuziasmant.

Pesemne că da.

I-a dat drumul la mână și s-a mutat mai încolo și s-a întins dreaptă în pat. El s-a întors și s-a uitat la ea în lumina slabă.

De ce te porți așa? a spus ea. Ce s-a întâmplat?

Nu știu.

Mă întrebi cum s-au petrecut lucrurile?

Cred că da.

Despre sex?

Sunt mai prost ca de obicei. Doar că parcă sunt gelos, nu știu cum.

Undeva la țară, pe o alee, pe bancheta din spate, pe întuneric. Asta vrei să știi?

Ți-aș fi recunoscător dacă mi-ai spune că sunt un ticălos nenorocit, a spus Louis. Un bărbat prea prost ca să poți vorbi cu el.

Bine. Ești un ticălos prost.

Mulțumesc, a spus el.

Cu plăcere. Dar riști să strici toată treaba. Știi asta. Mai ceva?

Părinții tăi au trecut vreodată peste asta?

Până la urmă chiar l-au plăcut pe Carl. Mama l-a văzut întotdeauna ca pe un bărbat frumos, cu părul negru. Și tata și-a dat seama că muncea din greu și că va avea grijă de noi. Și bineînțeles că așa a fost. Am trecut prin vremuri grele. Dar în mare, în ceea ce privește confortul financiar, după primii șapte sau opt ani, ne-a fost bine. Carl era un bun cap de familie.

Apoi, la un moment dat, ați făcut un băiat pe lângă fată.

Gene. Pe atunci Connie avea șase ani.

Addie a tras mașina în spatele casei vecinei ei, Ruth, a coborât și s-a dus la ușa din spate. Bătrâna doamnă aștepta, așezată pe un scaun pe verandă. Avea optzeci și doi de ani. S-a ridicat când a sosit Addie și cele două femei au coborât încet treptele, Ruth ținând-o de braț pe Addie, și s-au dus la mașină și Addie a ajutat-o să se urce și a așteptat să-și așeze picioarele subțiri și apoi i-a pus centura de siguranță și a închis ușa. Au mers la magazinul alimentar pe autostrada din partea de sud-est a orașului. Nu erau decât câteva mașini în parcare, în dimineața târzie de vară. Au intrat și Ruth se ținea de căruțul de cumpărături și mergeau încet printre rafturi, privind pe îndelete. Nu voia și nici nu avea nevoie de prea multe, doar câteva cutii și conserve cu mâncare și o pâine și o pungă de bomboane de ciocolată Hershey în staniol. Tu nu-ți iei nimic? a întrebat.

Nu, a spus Addie. Am făcut cumpărături acum câteva zile. O să iau doar niște lapte.

N-ar trebui să mănânc ciocolata asta, dar ce mai contează. O să mănânc ce vreau.

Și-a pus în căruț conserve de supă și de tocăniță și cutii de mâncare congelată și câteva cutii de cereale și un bidon de un litru de lapte și câteva conserve de căpșune.

Asta-i tot?

Așa cred.

Nu vrei fructe?

Nu vreau fructe proaspete. Se strică.

S-au dus la raftul cu conserve de fructe și a luat două cutii de piersici în sirop dulce și niște pere la conservă, apoi o cutie

de biscuiți de ovăz cu stafide. La casă, vânzătoarea s-a uitat la bătrâna doamnă și a spus, Ați găsit tot, doamnă Joyce? Tot ce vă trebuia?

Nu mi-am găsit un bărbat bun. N-am văzut niciunul pe raft. Nu, nu era niciun bărbat bun acolo.

Nu? Uneori sunt mai aproape decât ai crede.

I-a aruncat o privire fugară lui Addie, care stătea lângă bătrâna doamnă.

Cât face? a spus Ruth.

Vânzătoarea i-a răspuns.

Aveți bluza pătată, a spus Ruth. Nu e curată. Nu ar trebui să veniți îmbrăcată așa la serviciu.

Vânzătoarea a privit în jos.

Nu văd nimic.

E acolo.

Și-a scos banii din portofelul vechi din piele moale și i-a numărat încet în mână și a pus bancnotele și monedele pe tejghea, frumos aranjate.

Apoi au ieșit la mașină și Addie a pus cumpărăturile pe bancheta din spate și a urcat în mașină.

Ruth privea drept spre șosea, unde treceau mașinile și camioanele cu vite și camioanele cu cereale.

Uneori urăsc locul ăsta, a spus. Uneori îmi doresc să fi plecat de aici când încă mai puteam. Mucoșii ăștia de provinciali cu mintea îngustă, a spus.

Vorbești despre vânzătoare.

Despre ea, da, și despre toți cei ca ea.

O cunoști?

E una dintre fetele Cox. Maică-sa era la fel. Credea că trebuie să se bage peste tot. Cu gura mare, ca a ășteia. Îmi vine să-i dau o palmă zdravănă.

Deci știi de mine și de Louis, a spus Addie.

Mă trezesc devreme dimineața. Nu pot să dorm. Și stau în camera din față și mă uit cum răsare soarele peste casele de vizavi. Îl văd pe Louis cum se duce acasă dimineața.

Știam că o să-l vadă cineva. N-are importanță.

Sper că vă simțiți bine.

E un om bun. Nu crezi?

Așa cred. Dar încă nu știi totul. Cu toate astea, cu mine a fost mereu drăguț, a spus. Îmi tunde peluza și îmi curăță zăpada de pe drum iarna. A început s-o facă înainte să moară Diane. Dar nu-i un sfânt. A provocat și el durere. Aș putea să-ți povestesc. Soția lui ar fi putut să-ți povestească.

Nu cred că e nevoie, a spus Addie.

Oricum, a fost demult, a spus Ruth. Cu ani în urmă. Cred că soției lui i-a trecut. Oamenilor le trece.

Addie a spus, Povestește-mi de cealaltă femeie.

Ce vrei să spui?

Cea cu care ai avut o aventură.

Știi?

Toată lumea știe.

Era măritată, a spus Louis. Tamara. Așa o chema. Așa o cheamă în continuare dacă mai trăiește. Soțul ei era asistent medical, lucra de noapte la spitalul din oraș. Pe vremea aia era ceva neobișnuit ca un bărbat să fie asistent medical. Lumea nu știa ce să zică. Aveau o fetiță de vreo patru ani, cu un an mai mare decât Holly. O fetiță zdravănă, subțire și blondă. Tatăl ei, soțul Tamarei, era un zdrahon blond. Era de treabă, chiar era. Voa să scrie povești. Cred că și scria noaptea, la spital. Mai avuseseră probleme și înainte și ea avusese o aventură cu cineva în Ohio. Era profesoară de liceu, ca mine. Eram acolo doar de doi ani când au angajat-o.

Ce predă?

Și ea era tot profesoară de engleză. Anii întâi și doi. Chestiile de bază.

Tu predai nivelul superior.

Da, eram de mai mult timp acolo. Ei bine, era foarte nefecundă acasă și nici mie și lui Diane nu ne mergea prea bine.

De ce?

În mare parte din cauza mea. Dar și dintr-a ei. Nu eram în stare să vorbim. Ne contraziceam sau ne luam la ceartă și ea începea să plângă și ieșea din cameră și nu terminam de vorbit. Asta a înrăutățit lucrurile.

Apoi, la școală unul dintre voi a făcut o mișcare, vreun gest, a spus Addie.

Da. Mi-a pus mâna pe braț când eram singuri în cancelarie. Ai ceva să-mi spui? a zis. Cum ar fi? am întrebat eu. Cum ar fi, vrei să ieșim să bem ceva? Nu știu, am spus. Ai vrea s-o fac? Tu ce crezi? Asta era în aprilie, la jumătatea lui aprilie. Calculam impozitele anuale și pe cincisprezece, după cină, am dus declarațiile fiscale la oficiul poștal ca să le trimit la timp, și am trecut cu mașina pe lângă casa ei și am văzut-o cum stătea la masa din sufragerie și corecta lucrări, așa că am parcat pe stradă și m-am dus pe verandă și am bătut, și ea a venit la ușă. Era deja în halat de baie. Ești singură? am spus.

E și Pamela aici, dar s-a culcat deja. Hai, intră.

Așa că am intrat.

Așa a început?

Da, în ziua plății impozitelor. E o nebunie, nu?

Nu știu. Lucrurile astea se întâmplă în multe feluri.

Știi câte ceva despre asta.

Știu câte ceva despre cum se întâmplă asemenea lucruri în viețile oamenilor.

Vrei să-mi povestești?

Poate. Într-o zi. Și ce-ai făcut?

Le-am părăsit pe Diane și pe Holly și m-am mutat cu ea. Soțul ei a plecat, stătea la un prieten. Și apoi ne-am înțeles bine câteva săptămâni. Era o femeie dură, sălbatică și frumoasă, cu părul lung șaten și ochi căprui care în pat păreau ochii unui animal, și avea o piele minunată, ca satinul. Era destul de suplă.

Încă o mai iubești.

Nu. Dar cred că mai sunt un pic îndrăgostit de amintirea ei. Bineînțeles că până la urmă a ieșit prost. Într-o seară, soțul ei a venit în timp ce luam cina în bucătărie. Tamara, fetița ei și cu mine. Am stat acolo la masă de vorbă cu soțul ei, ca și cum am fi fost toți foarte deschiși la minte și sofisticăți și oameni care

puteau să strice căsniciile și să-și vadă de viață ca niște ființe libere. Dar eu nu puteam să-mi văd de viață. Mi-era scârbă de mine. Chiar soțul ei la masă, cu ea și fetița. M-am ridicat și am ieșit din casă și am luat-o cu mașina pe câmp, stelele străluceau și toate luminile de la ferme și din curți păreau albastre în întuneric. Totul părea normal, doar că nimic nu mai era normal, totul era ca pe marginea prăpastiei, și noaptea târziu m-am întors. Ea era în pat. Nu pot, am spus.

Pleci?

Trebuie. Le vom face rău prea multor oameni. Le-am făcut deja. Uită-te la mine, încerc să fiu tatăl fiicei tale în timp ce fiica mea crește fără mine. Dacă nu pentru altceva, măcar pentru ea trebuie să mă întorc.

Când pleci?

La sfârșitul săptămânii.

Atunci vino în pat acum, a spus ea. Mai avem două nopți.

Îmi amintesc acele nopți. Cum a fost.

Nu-mi povesti. Nu vreau să știu.

Nu. N-o să-ți povestesc. Când am plecat am plâns. Și ea a plâns.

Și după aceea?

M-am întors la Diane și Holly și m-am mutat înapoi acasă și am stat la parter și am dormit pe canapea. Diane n-a spus mare lucru. Niciodată nu a fost răzbunătoare sau rea sau malițioasă. Vedea că mă simțeam ca naiba. Și nu cred că voia să mă piardă sau să piardă viața pe care o aveam.

Apoi, vara, un prieten de-ai mei din colegiu a venit de la Chicago și a vrut să meargă la pescuit și l-am dus cu mașina la White Forest, peste Glenwood Springs, dar nu i-a plăcut, nu era obișnuit cu muntele. Când l-am dus pe o cărare abruptă către un pârau, i-a fost teamă că ne-am rătăcit. Și am prins niște pești frumoși, dar nu conta. Ne-am întors la Holt și Diane m-a întâmpinat la ușă. Holly dormea, își făcea somnul de după-masă, și

ne-am dus direct în pat, pur și simplu ne-a venit, poate a fost mai bine decât oricând, genul ăla de grabă necugetată, în timp ce prietenul meu ne aștepta jos să luăm cina. Și asta a fost tot.

N-ai mai văzut-o niciodată?

Nu. Dar s-a întors în Holt. Se mutase în Texas la sfârșitul anului școlar și își găsisese o slujbă acolo. Apoi s-a întors în Holt și m-a sunat. A răspuns Diane. A spus: Te caută cineva. Cine e? Nu a spus nimic, doar mi-a dat telefonul.

Era ea. Tamara. Sunt în oraș. Ne vedem?

Nu pot. Nu. Nu se poate.

Nu mai vrei să mă vezi?

Nu pot.

Diane era în bucătărie și asculta. Dar nu era asta. Mă hotărâsem. Trebuia să rămân cu ea și cu fica noastră.

Și apoi?

Tamara s-a întors în Texas și a început să predea acolo unde acceptase slujba. Și Diane m-a primit înapoi.

Unde e acum?

Nu știu unde este. Nu s-a mai împăcat cu soțul ei. Deci era și asta. Nu-mi place să mă gândesc la rolul pe care l-am jucat eu în asta. Era din est. Din Massachusetts. Poate s-a întors acolo.

N-ai mai vorbit niciodată cu ea?

Nu.

Cred că o iubești.

N-o iubesc.

Așa pare.

Nu m-am purtat cum trebuie cu ea.

Așa e.

Îmi pare rău.

Și Diane?

N-a spus mare lucru după aceea. A fost rănită și furioasă când a început. Mai mult atunci decât mai târziu — a plâns mai mult, adică. Sunt sigur că s-a simțit respinsă și maltrată.

Avea și motive. Și fetița noastră a moștenit asta de la mama ei și probabil are legătură cu ce simte acum pentru bărbați, inclusiv pentru mine. I se pare că trebuie să fie într-un fel anume, altfel va fi abandonată. Dar cred că îmi pare mai rău că am rănit-o pe Tamara decât pe soția mea. Mi-am trădat spiritul sau așa ceva. Am ratat chemarea de a fi ceva mai mult decât un profesor de engleză mediocru de liceu într-un orașel prăfuit.

Eu am auzit mereu că ai fost un profesor bun. Așa spune lumea din oraș. I-ai fost un bun profesor lui Gene.

Bun, poate. Dar nu extraordinar. Știu asta.

Spuneai că-ți amintești, a spus Addie.

Un pic. Era vară, nu?

Șaptesprezece august. O zi senină și fierbinte de vară.

Se jucau în curtea din față. Connie a dat drumul la furtunul care avea înșurubat la capăt o stropitoare veche, din acelea care împrăștie apa ca din pâlnie, ca să poată să treacă alergând prin ea. Ea și Gene. El avea cinci ani. Ea avea unsprezece, încă la vârsta la care să se joace cu el. Erau în costume de baie și alergau dintr-o parte într-alta pe sub stropitoare și săreau peste ea, țipau, și ea l-a luat de mână și l-a tras pe sub ea pe scaun și l-a ținut deasupra apei. Eu mă uitam, apoi el a deșurubat capătul și a început s-o urmărească prin curte, s-o stropească, țipau și râdeau, și eu m-am întors în bucătărie să văd de cină, făceam o supă, apoi am auzit un scârțâit de roți și un țipăt îngrozitor. Am ieșit în fugă pe ușa din față, un bărbat stătea în fața mașinii și Gene plângea, se tânguia, se uita în stradă în fața mașinii. Am ieșit în fugă. Connie era trântită pe stradă în costumul de baie, îi curgea sânge din urechi și din gură și din rana de pe frunte, cu picioarele încolăcite sub ea și brațele deschise într-un unghi neobișnuit. Gene țipa și plângea în continuare, cel mai cumplit sunet de disperare pe care l-am auzit vreodată.

Bărbatul care conducea mașina — acum s-a mutat — tot repeta O, Doamne. O, Doamne. O, Doamne. O, Doamne.

Nu mai trebuie să-mi spui, a zis Louis. Nu trebuie să-mi povestești. Acum îmi amintesc.

Ba da. O s-o spun. Cineva a chemat salvarea. N-am aflat niciodată cine. Au venit și au pus-o pe targă și am urcat cu ei.

Gene tot mai plângea, i-am zis să urce cu mine. Ei n-au vrut, dar le-am zis, Ba vine, la naiba. Acum haideți.

Avea o rană groaznică la cap, deja umflată și vineție și sângele continua să-i curgă din urechi și din gură. Mi-au dat prosoape s-o șterg. Îi țineam capul însângerat în poală și goneam, suena cumplită se tânguia, iar la spital au băgat-o pe la intrarea din spate, din parcare. Asistenta a spus, Haideți, pe aici, dar nu cred că e un loc plăcut pentru băiețel. Chem pe cineva să-l ducă în sala de așteptare. Gene a început să țipe iar și recepționarul l-a luat și noi am intrat la urgențe. Au întins-o pe pat și apoi a venit doctorul. Mai trăia. Dar era inconștientă. Avea ochii închiși și respira greu. Avea un braț rupt și coaste rupte. De altele nu știau încă. Le-am spus să-l sune pe Carl la birou.

Am rămas cu ea. După o vreme, Carl s-a dus acasă cu Gene, să aibă grijă de el, iar eu am rămas cu ea peste noapte. Pe la patru dimineața s-a trezit câteva minute și s-a holbat la mine. Plângeam și ea doar s-a uitat lung, nu a vorbit, apoi a inspirat de câteva ori și asta a fost tot. Se dusesse. Am luat-o în brațe și am legănat-o și am plâns și iar am plâns. A venit asistenta. I-am spus să-l anunțe pe Carl.

Restul zilei e tulbure. Am aranjat înmormântarea și seara ne-am dus la casa de pompe funebre. După ce au îmbălsămat-o l-am lăsat pe Gene să vină să o vadă. Nu a atins-o. Îi era prea teamă.

Era firesc.

Da. I-au pus mult machiaj pe față ca să-i ascundă vânătăile mari și i-au acoperit rana de pe frunte și era îmbrăcată într-una din rochiile ei albastre. Peste două zile am înmormântat-o, adică am înmormântat trupul, la cimitir. Uneori simt că pot să vorbesc în continuare cu ea. Cu spiritul ei. Sau cu sufletul ei, dacă preferi așa. Dar acum pare să fie bine. Odată mi-a spus, Mi-e bine. Nu-ți face griji. Vreau să cred că așa e.

Sigur, a spus Louis.

Carl a vrut să ne mutăm altundeva în oraș, dar eu am spus că nu vreau — nu voiam să plec de aici. S-a întâmplat chiar în fața acestei case. Aici a murit, am spus. Locul ăsta e sfânt pentru mine. Așa că nu ne-am mutat. Poate că ar fi trebuit, pentru Gene.

Nu a trecut niciodată peste asta.

Niciunul dintre noi nu a trecut. Dar el o făcuse să iasă pe stradă în fața mașinii. Era doar un băiețel care-și fugărea sora cu un furtun. După aceea, soția ta a venit de câteva ori să vadă ce mai fac. Drăguț din partea ei. M-am bucurat. I-am fost recunoscătoare. Cei mai mulți oameni se simțeau prea stânjeniți ca să spună ceva.

Ar fi trebuit să vin cu ea.

Ar fi fost bine.

Păcatul uitării, a zis Louis.

Tu nu crezi în păcate.

Cred în defecte de caracter, cum am mai spus. Astea sunt păcate.

Ești aici acum.

Sunt exact unde îmi doresc să fiu în clipa asta.

N-o să trec pe-aici câteva zile, a spus Louis.

De ce?

Holly vine peste weekend pentru Ziua Memorială. Cred că vrea să mă scarmene.

Cum adică?

Cred că a aflat de noi doi. Mă gândesc că vrea să-mi văd de treabă.

Tu ce părere ai?

Despre asta? Chiar îmi văd de treabă. Fac ce vreau și nu mă gândesc pe nimeni. Și sper că îți face și ție bine.

Îmi face.

O să trebuiască să ascult ce are de spus. Dar asta n-o să schimbe nimic. N-o să fac ce vrea ea, la fel cum ea nu face ce vreau eu în privința tipilor cu care se întâlnește. Găsește mereu tipii din ăștia care au nevoie de o proptea. Se sprijină de ea. Are grijă de ei un an, un an și ceva, apoi se plictisește sau ceva nu mai funcționează și rămâne singură o vreme. Apoi găsește altul de care să aibă grijă. Acum e între tipii.

O să mă suni când poți să vii din nou?

A doua zi, Holly a venit în Holt din Colorado Springs și Louis a întâmpinat-o la ușă și a sărutat-o. Au mâncat așezați pe banca din spatele curții. După aceea au spălat vasele împreună și au stat în camera de zi și au băut vin.

Mă gândesc să mă duc două săptămâni în Italia la vară, a spus ea. La Florența, la un curs de grafică.

Du-te. Sună bine.

Mi-am aranjat deja cu avionul. M-au acceptat la un curs de grafică.

Mă bucur pentru tine. Ai nevoie de bani?

Nu, tati. Sunt bine. L-a privit pentru o clipă. Dar îmi fac griji pentru tine.

A, da? Chiar așa?

Da. Ce faci cu Addie Moore?

Mă simt bine.

Ce-ar spune mama?

Nu știu, dar cred că mama ta ar înțelege. Avea o capacitate mai mare de a ierta și de a înțelege decât credea lumea. Era înțeleaptă, din multe puncte de vedere. Vedea lucrurile altfel decât ceilalți.

Dar, tati, nu e corect. Nici nu știam că-ți place de Addie Moore. Sau că o cunoști așa bine.

Ai dreptate. Nu o cunoșteam. Dar tocmai de asta mă simt bine. Pentru că pot să ajung să cunosc bine pe cineva la vârsta asta. Și aflu c-o plac și că până la urmă nu sunt chiar terminat.

Doar că pare stânjenitor.

Pentru cine? Nu pentru mine.

Dar lumea știe de voi.
Sigur că știe. Și nici că-mi pasă. Cine ți-a spus? Probabil
vreo încuiată de prietenă de-ale tale de aici, din oraș.

Linda Rogers.

Nu mă miră.

Păi, s-a gândit că ar trebui să știu.

Și acum știi. Și vrei să-i pun capăt, asta e? La ce-ar folosi?
Lumea tot ar ști că am fost împreună.

Dar n-ar fi la fel. În fiecare zi sub nasul tău.

Îți bați prea mult capul cu oamenii de aici, din oraș.

Cineva trebuie s-o facă.

Eu n-o mai fac. Am învățat asta.

De la ea?

Da. De la ea.

Nu mi-am închipuit niciodată că ar fi o persoană emanci-
pată sau libertină.

Nu e libertină. E o dovadă de ignoranță să spui asta.

Atunci cum e?

E un fel de hotărâre de a fi liberi. Chiar la vârsta noastră.

Te porți ca un adolescent.

În adolescență nu m-am purtat niciodată așa. N-am îndrăz-
nit niciodată să fac ceva. Făceam ce trebuia să fac. Și tu ai făcut
asta prea mult timp, dacă-mi permiți să-ți spun. Aș vrea să-ți
pășești pe cineva care stă pe propriile picioare. Cineva care să
vină cu tine în Italia și să se trezească într-o sâmbătă dimineața
și să te ducă la munte și să ningă peste voi și să veniți acasă și să
vă bucurați de toate.

Nu-mi place când vorbești așa. Lasă-mă-n pace, tati. Îmi
trăiesc singură viața.

E valabil pentru amândoi. Putem să facem un pact pe tema
asta? Să încheiem pacea.

Tot sunt de părere că ar trebui să te gândești.

M-am gândit, și îmi place.
La naiba, tati.

A doua zi cineva a căutat-o pe Holly la telefon. I-a spus lui Louis.

Era Julie Newcomb. La fel ca Linda Rogers, a simțit nevoia să-mi povestească despre tine. I-am spus că știi deja. Am spus. Dar mă bucur că ai sunat. Mă gândeam la tine zilele trecute. Eram la un restaurant și am comandat miel. M-a făcut să mă întreb dacă soțul tău mai fute oi. Mi-a spus, Du-te-n mă-ta, nenorocito, îți făceam un bine. Și a închis.

Ai gândit-o repede.

O, n-am suportat-o niciodată. Dar tot e stânjenitor.

Ei bine, iubito, asta-i problema ta, nu a mea. Ți-am spus, eu nu mă simt stânjenit. Și nici Addie Moore.

În cele din urmă am ajuns să-i admir anumite calități, a spus Louis. Era un om bun, cu valori clare. Nu făcea ce s-ar fi așteptat alții să facă. Am fost destul de săraci câțiva ani, la început, dar nu și-a dorit niciodată carieră. Avea ideile ei. Își dorea să fie independentă. În schimb, nu știu dacă asta o făcea fericită. Acum se vorbește despre viață ca despre o călătorie, deci poți să spui că asta făcea ea. Avea câteva prietene aici. Se întâlneau acasă la una dintre ele și vorbeau despre viața lor și despre ce-și doresc femeile. Ea vorbea despre noi, sunt sigur. Pe atunci, eliberarea femeii devenea un subiect important. Dar aveam și alte probleme. Și era cel puțin interesant să am grijă de Holly peste noapte, în timp ce mama ei era acasă la altcineva și li se plângea prietenelor ei de mine. Părea un pic ironic. Și a mai fost și perioada cu Tamara.

Parcă spuneai că te iertase.

Cred că mă iertase. Cred că în acel moment și-a dorit să mă întorc. Dar sunt sigur că venea vorba de asta în discuțiile lor. Îmi dădeam seama că prietenele ei își schimbaseră părerea despre mine. Însă a iubit-o pe Holly. De la bun început. Erau foarte apropiate. Diane îi făcea confidențe de când era mică. Nu mi se părea corect să vorbească așa cu ea, să-i spună tot. Dar oricum o făcea. O ținea pe Holly foarte aproape.

Nu mi-ai spus cum v-ați cunoscut.

A. Păi ne-am cunoscut cum spui că v-ați cunoscut tu și Carl. Ne-am cunoscut la colegiu, la Fort Collins. Ne-am căsătorit după ce am absolvit amândoi. Era o tânără femeie foarte frumoasă. Habar n-aveam cum se clădește un cămin sau cum

se ține o casă. Nu gătise deloc când era mică și nu prea făcuse treabă în casă, mama ei se ocupa de toate astea. Eu am copilărit aici, în Holt.

Da, știi asta.

Timp de câțiva ani după absolvire, am predat într-o mică școală din Front Range și când s-a eliberat un loc la liceul de aici m-au angajat și m-am întors acasă, și de atunci sunt aici. De patruzeci și șase de ani deja. Am făcut-o pe Holly și, după cum spuneam, Diane nu și-a luat un loc de muncă, deși ar fi putut, după ce a început Holly școala.

Nici eu nu am avut practic carieră.

Ai muncit. Știi asta.

Dar nu am avut o carieră ca tine. Am fost secretară și recepționeră la biroul lui Carl timp de un an și ceva, dar ne călcam pe nervi fiindcă stăteam toată ziua împreună și apoi tot împreună seara, acasă. Stăteam prea mult împreună așa că am lucrat o vreme la bancă și apoi am fost funcționar la primărie. Sunt sigură că știi. A fost locul de muncă unde am stat cel mai mult. Am văzut și am auzit tot felul de lucruri. Ce fac oamenii. În ce neazuri se bagă. Era plictisitor și anost, în afară de poveștile pe care le aflai despre oameni.

Ei bine, Diane a rămas ea însăși, în tot cazul, a spus Louis. Până la capăt. După cum am spus, acum apreciez acest lucru. Pe atunci nu-l apreciam. Dar nu știam nimic la douăzeci de ani, când ne-am căsătorit. Ținea de instinct și de modelele cu care crescuserăm.

Într-o seară de iunie, Louis a zis, Azi mi-a venit o idee. Vrei să ți-o spun?

Bineînțeles.

Ți-am povestit de Dorlan Becker, cel de la cofetărie, care a spus ceva despre noi și ți-am zis și despre cum au sunat-o pe Holly fostele colege de liceu.

Da, și eu ți-am povestit cum am fost la magazin cu Ruth și ce i-a zis vânzătoarea. Și ce a spus Ruth.

Deci, uite ce idee am. Să transformăm o necesitate în virtute. Hai să ieșim în centru în plină zi și să mâncăm la Holt Café și să ne plimbăm pe strada principală, pe îndelete, să ne simțim bine.

Când vrei s-o facem?

Sâmbăta asta la prânz, când cafeneaua e plină ochi.

Bine. Voi fi pregătită.

Te sun eu.

Poate chiar mă îmbrac în ceva colorat și lucios.

Asta-i ideea, a spus Louis. Poate îmi iau o cămașă roșie.

Sâmbătă a ajuns la ea un pic înainte de prânz și ea a ieșit într-o rochie de vară galbenă cu spatele gol, iar el era îmbrăcat într-o cămașă de cowboy roșie cu verde cu mâneci scurte, și au mers pe jos de la Cedar până pe strada principală și patru cvar-tale pe trotuar și apoi prin dreptul magazinelor de pe acea parte a străzii, a băncii și a magazinului de pantofi și a magazinului de

bijuterii și a magazinului universal, de-a lungul fațadelor false de modă veche. S-au oprit la colțul Second cu strada principală în lumina strălucitoare a amiezii și i-au privit în ochi pe cei cu care se întâlneau și i-au salutat și ea îl ținea de braț și apoi au traversat strada până la Holt Café unde el i-a deschis ușa și a intrat în urma ei. Au rămas în picioare, așteptând să fie conduși la o masă. Îi știau cam pe jumătate dintre cei din cafenea, sau măcar știau cine sunt.

Fata a venit și a spus, Două persoane?

Da, a zis Louis. Am vrea una din mesele din mijloc.

Au urmat-o la o masă și Louis i-a ținut scaunul lui Addie și apoi s-a așezat lângă ea, nu vizavi, ci aproape de ea. Fata le-a luat comanda și Louis a ținut-o pe Addie de mână peste masă și s-a uitat prin încăpere. A sosit mâncarea și au început să mănânce.

Nu pare o atmosferă prea revoluționară până acum, a spus Louis.

Nu. Oamenii sunt destul de politicoși în public. Nimeni nu vrea să facă scandal în public. Și oricum cred că exagerăm. Oamenii le au pe ale lor, nu ne poartă nouă de grijă.

Înainte să termine de mâncat, trei femei s-au oprit pe rând la masa lor și i-au salutat și apoi au ieșit.

Ultima dintre ele a spus, Auzisem de voi doi.

Ce ai auzit? a spus Addie.

O, că vă întâlniți. Aș vrea să pot și eu.

De ce nu poți?

Nu cunosc pe nimeni. Oricum mi-ar fi prea frică.

S-ar putea să te mire de ce ești în stare.

O, nu. N-aș putea. Nu la vârsta mea.

Au mâncat încet, apoi au comandat desertul, fără să se grăbească deloc. Apoi s-au ridicat și au ieșit pe strada principală și de data asta s-au plimbat pe partea cealaltă și în dreptul magazinelor de acolo, și oamenii s-au uitat dinăuntru din spatele

ușilor deschise, deschise în caz că bătea vreo briză, și au mers
trei cvartale până la Cedar.

Addie a spus, Vrei să intri?

Nu. Dar vin diseară.

Addie Moore avea un nepot pe nume Jamie, care tocmai împlinise șase ani. La începutul verii, neînțelegerile dintre părinții lui se agravasera. În bucătărie și în dormitor răsunau certuri dure, acuzații și învinuiri, lacrimile ei și strigătele lui. Până la urmă au hotărât să se separe temporar, și ea a plecat în California să stea la o prietenă și l-a lăsat pe Jamie cu tatăl lui. El a sunat-o pe Addie și i-a spus ce se întâmplase, că soția lui renunțase la slujba de coafeză și plecase pe coasta de vest.

Ce s-a întâmplat? a spus Addie. Care-i treaba?

Nu ne-nțelegem. Nu lasă niciodată de la ea.

Când a plecat?

Acum două zile. Nu știu ce să fac.

Și Jamie?

De-aia am sunat. Poate să vină să stea la tine o vreme?

Când se întoarce Beverly?

Nu știu dacă se mai întoarce.

Doar n-o să-și lase copilul?

Mamă, nu știu, nu știu ce-o să facă. Și mai e ceva ce nu ți-am spus încă. Nu mai rezist decât până la sfârșitul lunii. Trebuie să închid magazinul.

De ce? Acolo ce s-a mai întâmplat?

Nu e vina mea, mamă, e situația economică. Nimeni nu mai cumpără acum mobilă nouă. Am nevoie de ajutorul tău.

Când vrei să-l aduci?

La sfârșit de săptămână. Până atunci mă descurc.

Bine. Dar știi cât de greu este pentru un copil mic.

Ce altceva să fac?

În seara aceea, când a venit Louis, i-a spus de noua situație. Presupun că s-a terminat cu noi, a zis el.

O, n-aș crede, a spus Addie. Așteaptă să stea aici o zi-două, dacă vrei, apoi vino ziua să-l cunoști, apoi vino din nou noaptea. Putem cel puțin să vedem cum merge. Oricum o să am nevoie de ajutorul tău cu el. Dacă ești dispus.

A trecut multă vreme de când am avut copii mici prin preajmă, a spus Louis.

Și eu, a zis ea.

Ce se-ntâmplă cu părinții lui? Au o problemă anume?

El vrea să controleze totul, e prea protector, iar ea s-a săturat. E furioasă și vrea să facă lucrurile în felul ei. Nu-i o poveste nouă. Gene nu vede așa lucrurile, bineînțeles.

Unele din problemele lui au de-a face cu ce a pățit soră-sa, bănuiesc.

Sunt sigură că așa e. De Beverly nu știu ce să zic. N-am fost niciodată apropiate. Nu cred că ea vrea asta. Și mai e ceva. O să piardă magazinul. A avut el ideea să vândă mobilă nevopsită, oamenii s-o cumpere ieftin și s-o vopsească ei. N-am crezut niciodată că-i o idee bună. E posibil să fie nevoit să declare falimentul. Mi-a spus azi-dimineață. Va trebui să-l susțin până-și găsește ceva nou. L-am mai ajutat și în trecut. Am fost de acord să-l ajut din nou.

Ce anume vrea să facă?

Mereu a lucrat în vânzări de un fel sau altul.

Nu pare să i se potrivească, din câte mi-l amintesc.

Nu. Nu e genul de agent comercial. Cred că acum se teme. Nu recunoaște.

Dar asta ar putea fi șansa lui să evadeze. Să iasă din tipare. Cum a făcut mama lui. Cum ai făcut tu.

Da, dar n-o va face. Are toată viața bătută în cuie. Acum are nevoie de ajutor și sunt sigură că detestă acest lucru. E arțăgos, și asta iese la iveală în asemenea momente. N-a învățat niciodată cum să se poarte cu ceilalți și e supărat că trebuie să-mi ceară ceva.

Sâmbătă dimineață, Gene l-a adus pe băiat la Addie și a rămas la prânz și i-a adus valiza și jucăriile și l-a îmbrățișat și Jamie a plâns când tatăl lui s-a dus la mașină. Addie și-a pus brațele în jurul lui când a încercat să se smulgă și l-a ținut în brațe și l-a lăsat să plângă și, după ce a plecat mașina, l-a convins să se întoarcă în casă. I-a captat atenția rugându-l s-o ajute să amestece aluatul pentru briose și să umple formele de hârtie și să le pună în cuptor. Apoi le-au glazurat și băiatul a mâncat una și a băut un pahar cu lapte.

Am un vecin căruia vreau să-i duc două. Le alegi tu, și apoi mergem la el?

Unde stă?

La o stradă de aici.

Pe care să le iau?

Pe care vrei.

A ales două dintre cele cu mai puțină glazură și Addie le-a pus într-o cutie de plastic și au mers pe stradă și au bătut la ușa lui Louis. Când a venit Addie a spus: Acesta este nepotul meu, Jamie Moore. Ți-am adus ceva.

Vreți să intrați?

Numai un pic.

Au stat pe verandă și au privit spre stradă, către casele tăcute de peste drum, către copaci, spre câte o mașină care mai trecea. Louis l-a întrebat pe Jamie cum e la școală, dar el nu voia să vorbească și, după puțin timp, Addie l-a luat înapoi acasă. Ea a

gătit cina și el s-a jucat cu telefonul mobil și apoi ea l-a dus sus și a spus: Asta era camera tatălui tău când era mic. L-a ajutat să-și dea jos hainele și el s-a dus la baie și s-a spălat pe dinți. S-a întors și s-a culcat, și ea i-a citit o vreme și a stins lumina. L-a sărutat și a spus: Sunt în camera de alături dacă ai nevoie de ceva.

Lași, te rog, lumina aprinsă?

Aprind veioza asta.

Și lasă ușa deschisă, bunico.

E-n regulă, iubiture. Sunt aici.

S-a dus în camera ei și s-a îmbrăcat de culcare și a trecut pe la el. Era treaz, privea lung la ușa.

Ce faci?

Se juca din nou cu telefonul.

Cred c-ar trebui să-l lași și să te culci de-acum.

Imediat.

Nu. Vreau s-o faci acum. S-a dus până la pat și i-a luat telefonul și l-a pus pe noptieră. Culcă-te acum, iubiture. Închide ochii.

S-a așezat pe marginea patului și l-a mângâiat pe frunte și pe obraz și a stat acolo multă vreme.

Noaptea s-a trezit când el a intrat la ea în dormitor. Plângea și l-a luat cu ea în pat și, până la urmă, el a adormit din nou. Dimineața era tot cu ea în patul cel mare.

L-a sărutat. Mă duc la baie. Mă-ntorc imediat. Când a ieșit, el stătea pe hol în fața ușii. Iubiture, nu-ți fie frică. Nu plec nicăieri. N-am de gând să te părăsesc. Sunt aici.

A doua noapte a fost aproape la fel. Au luat cina și ea a găsit un pachet de cărți și l-a învățat un joc la masa din bucătărie și s-au dus sus unde băiatul s-a pregătit de culcare, și ea s-a așezat pe un scaun lângă el și i-a luat telefonul și i-a citit timp de o oră și l-a sărutat, a lăsat lumina aprinsă și ușa deschisă și s-a dus în camera ei și a citit. S-a sculat o dată să vadă ce face și el dormea cu telefonul pe noptieră. Noaptea a venit din nou plângând în camera ei întunecată, și ea l-a luat în pat și dimineața când s-a trezit el încă dormea. Au luat micul dejun jos și au ieșit. I-a arătat curtea cu straturile de flori și i-a spus cum se cheamau toți copacii și toate tufele și l-a dus în garaj unde avea mașina parcată și i-a arătat bancul de lucru unde Carl repara câte ceva și sculele atârinate deasupra lui de o scândură cu găuri. Pe băiat toate astea nu-l prea interesau.

Apoi a venit Louis să-i vadă. Ce zici, vrei să vii pe la mine cu bunica ta, a spus. Vreau să-ți arăt ceva.

În curtea din spate era un cuib de șoareci nou-născuți pe care-l găsisse dimineața într-un colț al atelierului în care-și ținea sculele. Puii de șoarece erau roz și încă orbi, se agitau și se căzneau să umble și scoteau mici scâncete. Băiatului îi era un pic frică de ei.

Nu-ți fac nimic, a spus Louis. Nu pot să facă niciun rău. Sunt doar pui. Încă sug. Nu i-a înțercat încă. Știi ce înseamnă? Nu.

Când nu le mai dă lapte și trebuie să învețe să mănânce altceva.

Și ce vor mânca atunci?

Semințe și resturile de mâncare pe care le găsește ea. Putem să-i urmărim în fiecare zi și să vedem cum se schimbă. Acum mai bine punem capacul la loc ca să nu răcească și să nu se spe-rie. Le ajunge atâta distracție pe ziua de azi.

Au ieșit din magazie și Addie a spus, Ai nevoie de ajutor în grădină azi?

Nu-mi strică niciodată o mână de ajutor.

Poate te ajută Jamie.

Păi să-l întrebăm. Vrei să mă ajuți un pic?

Și ce să fac?

Să smulgi niște buruieni și să uzi plantele.

Am voie, bunico?

Da. Rămâi cu Louis și te aduce el acasă când terminați și mâncăm împreună de prânz.

Băiatul nu mai smulsese niciodată buruieni. Louis trebuia să-i arate ce voia să rămână în straturi și ce nu. Au făcut asta o vreme, dar băiatului nu-i plăcea, așa că după un timp Louis a adus furtunul și a dat drumul încet la stropitoare și i-a arătat cum să ude plantele la baza tulpinii — morcovii și sfecla și ridi-chile — fără să strice rădăcinile. Asta i-a plăcut mai mult. Apoi au închis apa și s-au dus acasă la Addie. S-au spălat în baia de lângă sufragerie. Ea pusese mâncarea pe masă și s-au așezat și au mâncat sendvișuri și cartofi și au băut limonadă.

Acum pot să mă joc cu telefonul?

Da, apoi vreau să ne întindem puțin.

Băiatul a urcat în camera lui și și-a luat telefonul și s-a întins pe pat.

Louis a spus: Mai bine nu vin în seara asta.

Mai bine nu. Poate mâine. A fost destul de bine în dimi-neața asta, nu?

Mi s-a părut în regulă. Dar nu știu ce se întâmplă în mintea băiatului. Nu-i poate fi ușor, departe de casă.

Să vedem cum o fi mâine.

■

Noaptea, după ce a stat o vreme treaz în pat, s-a dat jos, și-a luat telefonul și a sunat-o pe mama lui în California. Nu a răspuns. Băiatul i-a lăsat un mesaj. Mami, unde ești? Când te întorci? Sunt la bunica. Vreau să vin unde ești tu. Sună-mă, mami.

A închis și l-a sunat pe tatăl lui. Gene a răspuns după ce băiatul începuse să lase un mesaj.

Jamie, tu ești?

Tată, când vii să mă iei?

De ce? Ce s-a întâmplat?

Vreau să stau cu tine.

Trebuie să stai la bunica o vreme. Sunt plecat zilnic. Ții minte, am vorbit despre asta.

Vreau să vin acasă.

Acum nu se poate. Mai târziu, când începe școala.

E prea mult până atunci.

O să fie mai bine. Nu te distrezi? Ce-ai făcut astăzi?

Nimic.

N-ai făcut chiar nimic?

Am văzut niște pui de șoarece.

Unde?

Acasă la Louis.

Louis Waters. Ai fost acolo?

În magazia lui. Erau pui. Au ochii închiși.

Să nu pui mâna pe ei.

N-am pus.

Te-ai dus acolo cu bunica?

Da. După aceea am mâncat de prânz.

Asta sună bine.

Dar vreau să stau cu tine.

Știu. N-o să dureze mult.

Mama n-a răspuns la telefon.

Ai sunat-o?

Da.

Când?

Acum.

E târziu. Probabil dormea.

Dar tu ai răspuns.

Dar și eu dormeam. M-am trezit când am auzit telefonul.

Poate că mama ieșise cu cineva.

Poate. Acum închide telefonul și culcă-te. Vorbim în curând.

Mâine.

Da, mâine. Noapte bună.

A închis și a pus telefonul la loc pe noptieră, unde-l pusese Addie. Dar mai târziu s-a trezit speriat și a început să plângă și s-a dus la ea în cameră.

A dormit din nou o parte din noapte cu Addie. Dimineața au luat micul dejun și apoi s-a dus singur acasă la Louis și a bătut la ușa din față.

Ia te uită, a spus Louis. Unde e bunica?

Mi-a spus că am voie să trec pe la tine. A spus să ne ducem acasă la prânz.

Bun. Ce vrei să faci?

Pot să văd șoarecii?

Stai să strâng vasele și să-mi iau pălăria. Și ție îți trebuie pălărie. E prea mult soare aici ca să stai fără nimic pe cap. N-ai șapcă?

Am lăsat-o acasă.

Atunci stai să-ți găsim una.

Au mers în magazia din curtea din spate și Louis a ridicat capacul de pe cutie și mama a fugit pe o latură și puii roz se târau unul peste altul și chițăiau. Băiatul s-a aplecat și s-a uitat la ei de aproape. Pot să pun mâna pe unul?

Nu încă, sunt prea mici. Cam într-o săptămână.

S-au uitat la șoareci o vreme. Unul dintre ei s-a târât până la marginea cutiei și și-a ridicat fața oarbă.

Ce face?

Nu știu. Poate miroase. Nu vede încă nimic. Mai bine pun capacul la loc.

Pot să-i văd mâine?

Da, dar nu vreau să vii aici fără mine.

Au lucrat din nou în grădină, au smuls buruienile și au udat sfecla și straturile de roșii. La amiază s-au dus la Addie și au

mâncat de prânz. Când băiatul s-a dus sus să se joace pe telefon Addie a spus: Cred că poți să vii în seara asta.

Nu e prea devreme?

Nu, ți place.

Nu zice mare lucru.

Dar se vede cum te studiază. Îl interesează părerea ta.

Crec totuși că-i este destul de greu acum.

Așa e. Dar mă ajuți. Îți sunt recunoscătoare.

Îmi place.

Deci vii în seara asta?

Să-ncercăm.

Așadar, la căderea întinericului Louis s-a dus și ea l-a întâmpinat la ușă. E sus, a spus ea. I-am spus că vii.

Și cum a reacționat?

M-a întrebat când. Și m-a întrebat de ce vii.

Louis a râs. Mi-ar fi plăcut s-o aud pe asta. Ce i-ai spus?

I-am spus că ești un prieten bun și că uneori ne întâlnim seara și stăm culcați și vorbim.

Păi asta-i adevărat, a spus Louis.

În bucătărie, Louis și-a băut sticla de bere, Addie paharul de vin, apoi au urcat amândoi în camera băiatului. Se juca pe telefon și Addie i l-a pus pe noptieră și i-a citit în timp ce Louis stătea pe scaun. Mai târziu au plecat, lăsând lumina aprinsă și ușa deschisă și s-au mutat în camera ei. Louis s-a schimbat în baie și s-a băgat în pat. Au stat de vorbă o vreme și s-au ținut de mână și au adormit. Noaptea au fost treziți de țipetele băiatului și au dat fuga în camera lui. Era transpirat și plângea, cu privirea speriată.

Ce s-a întâmplat, iubitul? Ai visat urât?

Plângea în continuare și Louis l-a luat în brațe și l-a dus în camera de alături și i-a făcut loc în mijlocul patului.

E totul bine, fiule, a spus Louis. Suntem amândoi aici. Poți să dormi cu noi o vreme. O să stăm unul într-o parte, unul în cealaltă. S-a uitat la Addie. O să fim un mic grup, cu tine la mijloc.

S-a băgat în pat. Addie a ieșit din cameră.

Unde se duce bunica?

Se-ntoarce. Merge doar până la baie.

Addie s-a întors și s-a culcat în partea cealaltă. Acum vreau să sting lumina, a spus. Dar suntem cu toții aici.

Louis i-a prins mâna băiatului și i-a ținut-o într-a lui și au stat toți trei pe întuneric.

Bunul și bătrânul întuneric, a spus Louis. Totul bine și frumos, niciun motiv să ne facem griji, niciun motiv să ne fie frică. A început să cânte foarte ușor. Avea o voce bună, de tenor. A cântat „Someone's in the Kitchen with Dinah” și „Build Me a Castle Forty Feet High”. Băiatul s-a liniștit și a adormit.

Addie a spus: Nu te-am mai auzit cântând.

Îi cântam lui Holly.

Mie nu mi-ai cântat niciodată.

N-am vrut să te sperii. Sau să te fac să mă alungi.

Asta a fost chiar nostimă, a spus ea. Uneori ești un om foarte drăguț.

Presupun că va trebui să stăm așa, despărțiți toată noaptea.

O să-ți trimit gânduri bune.

Vezi să nu fie deocheate. S-ar putea să nu mă pot odihni.

Nu se știe niciodată.

Era o seară de vară când Louis i-a dus pe Addie și pe Jamie și pe Ruth cu mașina la Shattuck's Drive-In pe autostradă, să mănânce hamburgeri. Bătrâna doamnă din vecini stătea în față cu Louis, iar Addie și băiatul în spate. Fata le-a luat comanda și s-a întors cu băuturile și șervețelele și hamburgerii și au mâncat în mașină. Autostrada era în spatele lor și nu prea aveai ce vedea, doar curtea din spate a unei căsuțe gri de peste drum. Când au terminat, Louis a spus, Hai să luăm niște sucuri cu noi.

Unde ne duci? a spus Ruth.

Mă gândeam să vedem niște softball.

O, n-am mai făcut asta de treizeci de ani, a spus ea.

Păi atunci e timpul, a zis Louis. A comandat patru sucuri și apoi a mers până la terenul din spatele liceului și s-a oprit sub nocturna înaltă, a parcat cu mașina îndreptată spre baza-casă lângă gardul dinspre exterior.

Jamie și cu mine o să ne ducem să ne uităm un pic din tribune.

Atunci o să mă mut în față, lângă Ruth. Putem să ne uităm împrejur și să vedem și meciul.

Louis și băiatul și-au luat sucurile și s-au dus prin fața celorlalte mașini și de-a lungul gardului de plasă până în tribunele de lemn din spatele bazei-casă. Oamenii îl salutau pe Louis și întrebau de băiat. E nepotul lui Addie Moore, le spunea. Ne cunoaștem mai bine. S-au așezat în spatele unor liceeni. Fetele jucau cu o echipă din orașul vecin și erau îmbrăcate în tricouri roșii și pantaloni scurți albi. Arătau bine în lumina strălucitoare, pe verdele ierbii. Erau bronzate pe mâini și pe picioare.

Echipa locală conducea cu patru puncte. Băiatul nu părea să știe nimic despre joc, așa că Louis i-a explicat cât a crezut că poate să înțeleagă.

Joci vreodată softball? a spus Louis.

Nu.

Ai mănușă?

Nu știu.

Știi ce e o mănușă de softball?

Nu.

Uită-te la ce au fetele în mâini. Acelea sunt mănuși de softball.

Au urmărit jocul o vreme. Localnicele au mai reușit trei alergări, oamenii din tribune strigau și chiuiau, Louis a strigat la una dintre jucătoare și ea s-a uitat spre tribune și l-a văzut și i-a făcut cu mâna.

Cine e?

O fată căreia i-am fost profesor. Dee Roberts, o fată deșteaptă.

În mașină, Addie și Ruth coborâseră geamurile. Trebuie să te duci la magazin? a spus Addie.

Nu. Nu-mi trebuie nimic.

Să-mi spui.

Așa fac mereu.

Mi-e teamă că nu.

Nu mai mănânc prea mult. Dar nu mi-e foame, așa că nu contează.

S-au uitat la meci și Addie a claxonat de fiecare dată când echipa locală a marcat un punct.

Știu că Louis vine în continuare pe la tine, a spus Ruth. Îl văd dimineața cum pleacă acasă.

Am hotărât că e în regulă, chiar și cu Jamie acolo.

Da. Copiii acceptă și se adaptează la orice, dacă e făcut cum trebuie.

Nu cred că-i facem vreun rău. Nu facem nimic, dacă la asta te referi.

Nu. Nu la asta mă refeream.

Oricum, nu facem. N-am făcut.

Ai face bine să te pui pe treabă. Nu vrei să ajungi la vârstă mea.

Louis și Jamie au coborât și au aruncat paharele în coșul de gunoi și s-au întors la mașină. Addie s-a mutat pe bancheta din spate și au mers înapoi la Cedar Street. Louis a dus-o pe Ruth până la ușă și apoi a plecat acasă, și mai târziu s-a dus la Addie. Jamie dormea deja în mijlocul patului ei.

Mulțumesc pentru această seară, a spus Addie.

Știai că nu a jucat niciodată softball?

Nu. Dar nici tatăl lui nu a fost vreodată cine știe ce sportiv.

Cred că orice băiat merită să bată mingea.

Sunt obosită, a spus ea. Mă bag în pat. Poți să-mi povestești mai departe acolo, pe întuneric. Sunt epuizată. Atâta agitație pentru o singură seară.

A doua zi, Louis l-a luat pe Jamie la vechiul magazin de scule din Holt de pe strada principală și a cumpărat o mănușă de piele pentru băiat și una pentru el și încă una pentru Addie și trei mingi tari de cauciuc și o bâta mică. La casă l-a întrebat pe Jamie ce șapcă din raft vrea și băiatul a ales una cu vișiniu și negru și bărbatul scund și cocârjat de la casă i-a potrivit șapca și băiatul și-a pus-o și a ridicat către ei o privire serioasă.

Mie-mi place, a spus Louis.

Șapca asta o să te ajute să nu te arzi de la soare, a spus bărbatul scund. Îl chema Rudy. Louis îl știa de ani de zile. Era o minune că mai lucra, o minune că mai trăia. Celălalt director, un bărbat înalt pe nume Bob, murise cu ani în urmă. Și proprietărea magazinului se întorsese în Denver după ce-i murise mama.

S-au întors acasă la Louis, și Louis i-a arătat cum să învârtă corect mănușa ca să prindă mingea și și-au aruncat mingi la umbra dintre casa lui Addie și cea a lui Ruth. La început băiatul nu se descurca deloc, dar a progresat un pic după o vreme și apoi a vrut să încerce să lovească mingea cu bâta. Până la urmă a nimerit una și Louis l-a lăudat exagerat și au mai jucat un pic, și apoi au exersat iar prinderi, și băiatul era din ce în ce mai bun.

Addie a ieșit din casă și s-a uitat la ei. Puteți să vă opriți acum? Prânzul e gata. Ce ai acolo? O mănușă de baseball?

Și am și șapcă nouă.

Văd. I-ai mulțumit lui Louis?

Nu.

Păi ar cam trebui, nu crezi?

Mulțumesc, Louis.

Cu plăcere.

Avem și pentru tine o mănușă, a spus Jamie.

O, eu nu știu s-o folosesc.

Trebuie să înveți, bunico. Eu am învățat.

În seara aceea în pat, după ce Jamie a adormit între ei, Louis a spus, Băiatul ăsta are nevoie de un câine.

De ce spui asta?

Are nevoie de cineva sau de ceva cu care să se joace în afară de telefon și de un moș și o babă care abia se țin pe picioare.

Mulțumesc mult, a spus Addie.

Dar fără glumă, chiar i-ar trebui un câine. Ce-ai zice să ne ducem mâine pe la Philips și să ne uităm la adăpostul prietenos?

Nu vreau cățel. N-am energie pentru un cățel.

Nu, un câine adult. Unul care să fie deja obișnuit să stea pe lângă casă. Un câine drăguț mai bătrân.

Nu știu. Nu știu dacă-mi trebuie toată bătaia de cap.

Îl țin eu la mine. Jamie poate să vină la mine să se joace cu el.

Vrei câine permanent? Mă uimești.

Nu mă deranjează. A trecut prea mult timp de când n-am mai avut câine.

Cred că e alegerea ta. Mie nu mi-ar fi trecut prin gând.

După micul dejun au mers cu mașina la nord de Holt, pe drumul național îngust de asfalt, prin dreptul lanurilor de porumb irigate și pe lângă grâul cultivat pe teren uscat și au luat-o înspre vest până la Red Willow și au mers mai departe și au trecut de școala de țară până în următorul district, și apoi din nou spre nord până în valea râului Platte și în orașul Philips. Adăpostul prietenos era la marginea orașului. I-au spus femeii de la recepție că vor un câine adult.

Păi din ăștia sunt cei mai mulți, a spus ea. Vă gândeați la ceva anume?

Nu. Un câine care să nu fie prea agitat sau prea nebun și care să nu chelălăie sau să latre toată ziua.

Vreți un câine cu care să se joace băiatul. Să vedem ce avem.

S-a ridicat cu greutate și i-a condus prin birou. Cum a deschis ușa, câinii din cuști și țărcuri au început să facă răvășit de pe lume, așa că abia mai auzai ce spuneau ceilalți. Au intrat și ea a închis ușa în urma lor. Erau cuști de-a lungul ambelor părți ale fâșiei din mijloc, cu unul sau doi câini în fiecare cușcă, camera mirosea urât, în cuști era ciment pe jos și vase cu apă și bucăți de covoare sau carpete pe care să se întindă câinii.

Vă las să vă uitați singuri la câini. Dacă vreți să vedeți vreunul anume, să-mi spuneți.

Putem să-l scoatem?

Da, dar o să vă trebuiască lesă. Uitați-o pe asta atârnată de ușă.

A plecat și ei au trecut prin dreptul tuturor țărcurilor și s-au uitat în fiecare. Erau câini de toate felurile și toate culorile. Băiatului îi era frică de lătratul puternic și se ținea aproape de Louis. S-au întors și s-au uitat din nou la toți câinii.

Ți-a plăcut vreunul?

Nu știu.

Ce zici de asta? a spus Addie. Era o corcitură alb cu negru de border collie cu ceva pe laba dreaptă din față, un fel de bandaj sau un tub de plastic. Pare drăguță, a spus Addie.

Ce are pe picior? a spus Jamie.

Nu știu. Putem să întrebăm. Pare o protecție.

Louis și-a băgat degetele prin plasa cuștii și cățeaua i le-a mirosit și le-a lins. Hai s-o scoatem. A deschis cușca și a intrat și i-a prins lesa de zgardă și a împiedicat celălalt câine să iasă. Mergea ușor, fără probleme, și s-au întors în birou.

Ați găsit, a spus femeia.

Poate, a spus Louis. Vrem să ieșim cu ea, să vedem cum e fără ceilalți câini.

Trebuie doar să nu ieșiți din parcare.

Au ieșit și au traversat spre mașinile parcate și spre iarba și pământul dintr-o parte. Câinele s-a pus imediat pe vine. Bravo, a spus Louis. A așteptat până am ieșit și am mers pe pământ. Vrei s-o ții, Jamie?

Hai să pui întâi mâna pe ea, a spus Addie.

S-au aplecat toți trei spre ea și cățeaua s-a așezat. Băiatul a mângâiat-o pe cap și ea a ridicat privirea spre el.

Vrei să încerci acum? Sunt aici, lângă tine.

Crezi că e în regulă? Ce-i cu piciorul?

O întrebăm pe femeia dinăuntru. Șchiopătează un pic când merge, dar nu pare să aibă dureri prea mari.

Jamie a luat lesa și câinele s-a ridicat și l-a urmat la pas și Louis și băiatul au făcut o tură în jurul mașinilor pe porțiunea pietruită. Louis a spus: Vrei să încerci singur? Băiatul și câinele au mai făcut un mic cerc. Se vedea că-i place. S-au întors înapoi. Cățeaua șchiopăta, lăsându-și greutatea mai mult pe lăbuța dreaptă. Femeia le-a spus că labuța câinelui degerase iarna când fusese lăsat afară legat în curtea interioară de beton. Veterinarul fusese nevoit să-i amputeze degetele de la lăbuță. Avea un tub alb de plastic care se fixa cu Velcro. Dacă stătea în casă puteau să i-l scoată în timpul zilei și să-l pună doar când ieșeau. Femeia le-a arătat cum să scoată tubul și cum să-l pună.

Câți ani are? a spus Louis.

În jur de cinci, aș zice.

Cred că încercăm cu ea, a spus Louis. Dacă nu merge o putem aduce înapoi.

Păi, vrem ca oamenii să se străduiască puțin, să nu renunțe prea repede.

Așa o să facem. Dar vreau să știu dacă ne putem întoarce dacă e cazul.

Da, puteți.

Louis a plătit taxa și i-a luat actele, carnetul cu vaccinurile, și au pornit spre mașină. Jamie s-a urcat în spate și Louis a pus câinele pe scaunul de lângă el și au plecat din oraș spre casă pe drumul național. După o vreme, căteaua a pus capul pe piciorul băiatului și a închis ochii, și băiatul a mângâiat-o. Addie i-a făcut semn din cap lui Louis să se uite în spate, și el a mutat oglinda. Dormeau amândoi. În Holt, Louis a lăsat-o acasă pe Addie și l-a ajutat pe Jamie să facă un pat pentru câine în bucătărie. Vrei să-i arăți casa? a spus.

N-am fost nici eu în celelalte camere, i-a spus Jamie.

Așa e. I-a condus pe amândoi prin casă și la scări câinele a sărit înaintea lor, în trei picioare, cu o labă în sus, și apoi au coborât înapoi în bucătărie. Hai să vedem dacă bunica ta ne-a pregătit ceva de prânz.

Și câinele?

Eu zic să-l luăm cu noi. Abia a venit. Nu-l lăsăm încă singur.

Băiatul a luat lesa și au traversat strada și s-au întors pe alee spre casa lui Addie și au bătut la ușă și au intrat.

În bucătărie, Addie a spus, I-ați ales un nume? Îi trebuie un nume. Cum îi spunea femeia de la adăpost?

Tippy, a zis Louis. Dar nu-mi prea place.

Ce ziceți de Bonny? a spus băiatul.

De unde l-ai scos?

O fată de la mine din clasă.

De care-ți place?

Oarecum.

Bine. Bonny să fie.

I se potrivește, a spus Addie.

Jamie și Louis au lăsat cățeaua pe covorașul ei din bucătăria lui Louis și s-au dus să ia cina la Addie. După cină s-au dus toți să vadă ce face, iar cățeaua scâncea și plângea. Au auzit-o de departe.

Adu-o la mine deocamdată, a spus Addie. Nu cred că Ruth și ceilalți vecini au nevoie de așa ceva.

Și apoi?

Apoi mai vedem.

Au luat câinele și l-au dus înapoi la Addie. Addie i-a dat un covor vechi să stea pe el și ea s-a așezat și i-a privit cum se uitau unii la alții. Băiatul s-a dus sus să se joace cu telefonul și a luat câinele cu el. Când au urcat, Louis și Addie i-au spus că locul cățelei este în bucătărie. Dar când au dus-o jos a început să plângă din nou, până când Addie a zis: Ei, hai, știu ce vrei.

Louis a spus: Păi nu vrem să auzim asta toată noaptea, nu?

Am spus hai.

A adus-o în dormitorul din față. Jamie s-a uitat peste marginea patului și a întins mâna și a mângâiat-o.

Am altă idee, a zis Louis. Ce-ar fi să te duci cu Bonny la tine în dormitor? Poți s-o ții cu tine.

Nu știu.

O să fie lângă tine în camera ta. N-o să fii singur.

Cum s-a băgat băiatul în pat, câinele a sărit imediat și el.

Am voie?

Încercăm. Doar dacă nu spune bunica nu.

Dar lasă totuși lumina aprinsă.

Da.

Și ușa deschisă?

Hai, încearcă să dormi. Bonny e aici cu tine.

Apoi Louis s-a întors în pat lângă Addie și s-a strecurat sub pătură.

Zi-mi, a spus ea.

Ce.

Ai ticluit-o pe asta?

Aș vrea eu să fiu așa deștept, a spus Louis. Cel puțin acum putem să ne întindem fără să ne încurcăm în picioare de băiat.

Addie a stins lumina. Unde ți-e mâna?

Lângă tine, acolo unde e tot timpul.

L-a luat de mână. Acum putem vorbi din nou, a spus.

Despre ce vrei să vorbim?

Vreau să știu ce părere ai?

Despre ce?

Despre faptul că ești aici. Cum ți se pare de acum. Să rămâi aici peste noapte.

M-am obișnuit, a spus el. Acum mi se pare normal.

Doar normal?

Încerc să mă simt bine cu tine.

Știu. Spune-mi adevărul.

Adevărul este că-mi place. Îmi place mult. Mi-ar lipsi dacă n-ar mai fi. Dar ție?

Îmi place la nebunie, a spus ea. E mai bine decât sperasem. E oarecum misterios. Îmi place prietenia noastră. Îmi place timpul petrecut împreună. Când suntem aici în întunericul nopții. Când vorbim. Când te aud respirând lângă mine dacă mă trezesc.

Și mie îmi plac toate astea.

Atunci vorbește cu mine, a spus ea.

Ceva anume?

Mai multe despre tine.

Nu te-ai săturat?

Nu încă. Îți spun când mă satur.

Stai să mă gândesc un pic. Știi că e și câinele în pat cu el.

Mă așteptam.

O să-ți murdărească patul.

Se spală. Acum vorbește cu mine. Spune-mi ceva ce n-am mai auzit.

Voiam să fiu poet. Cred că doar Diane știa de asta. Studiam literatura la colegiu și în același timp învățam pentru certificatul pedagogic. Dar eram nebun după poezie. Toți poeții la modă pe vremea aceea. T. S. Eliot. Dylan Thomas. e.e. Cummings. Robert Frost. Walt Whitman. Emily Dickinson. Câteva poezii de Housman și Mathew Arnold și John Donne. Sonetele lui Shakespeare. Browning. Tennyson. Pe unele le învățam pe de rost.

Le mai știi?

A spus versurile cu care începe „Cântecul de dragoste al lui J. Alfred Prufrock“. Câteva versuri din „Fern Hill“ și niște versuri din „Și moartea nu va avea stăpânire“.

Ce s-a întâmplat?

Adică de ce nu m-am ținut?

Pare să te intereseze în continuare.

Așa e. Dar nu ca pe vremuri. Am început să predau și a apărut Holly și eram ocupat. Vara munceam, văruiam case. Aveam nevoie de bani. Sau cel puțin așa credeam eu.

Îmi amintesc că văruiai case. Cu alți câțiva profesori.

Diane nu voia să muncească și am fost de acord că era important să fie cineva acasă cu Holly. Așa că scriam un pic seara și încă puțin, poate, la sfârșit de săptămână. Câteva poezii mi-au fost acceptate de reviste, dar cele mai multe pe care le-am trimis au fost respinse, mi-au fost returnate fără explicații. Dacă primeam ceva de la un editor, un cuvânt sau o frază, socoteam că e o încurajare și speram luni întregi. Nu e de mirare, dacă mă gândesc acum. Erau niște mărunțișuri îngrozitoare. Imitații. Inutil de complicate. Îmi amintesc că o poezie avea un vers în

care foloseam expresia albastru de iris, ceea ce e în regulă, dar am împărțit cuvântul și am scris i de ris albastru.

Ce înseamnă?

Cine știe? Sau cui îi pasă? I-am arătat chiar poezia asta, una dintre primele, unuia dintre profesorii mei de la colegiu și s-a uitat la ea, și apoi s-a uitat la mine o vreme și a spus: Interesant. Ține-te de treabă. Era jalnic, de fapt.

Dar poate ai fi progresat dacă te-ai fi ținut.

Poate. Dar n-a mers. Pur și simplu nu era de mine. Și lui Diane nu-i plăcea.

De ce?

Nu știu. Poate se simțea amenințată. Cred că era pur și simplu geloasă pe sentimentele mele și pe timpul pe care-l petreceam singur, doar cu mine.

Nu te-a susținut în dorința ta.

Ea nu-și dorea nimic. Decât să aibă grijă de Holly. Și, mai târziu, sentimentele și gândurile i-au fost confirmate de grupul de femei cu care se întâlnea, cum ți-am spus.

Mi-ar plăcea să te reapuci.

Cred că mi-a trecut vremea. Acum te am pe tine. Vezi tu, sunt destul de pasionat de noi doi. Dar tu? Nu mi-ai spus niciodată ce voiai să faci.

Voiam să fiu profesoară. M-am înscris la un curs la colegiul din Lincoln dar am rămas însărcinată cu Connie și m-am lăsat de școală. Mai târziu am urmat un curs scurt de contabilitate ca să-l ajut pe Carl și, după cum am spus, am fost recepționera lui cu jumătate de normă și i-am ținut contabilitatea. Când a început Gene școala mi-am luat o slujbă de funcționar la primăria din Holt, după cum știi, și am stat multă vreme acolo. Prea multă.

De ce nu ai revenit la cursurile de pedagogie?

Cred că nu am fost niciodată foarte dedicată sau implicată. Pur și simplu asta făceau femeile. Predau sau erau asistente medicale. Nu toată lumea află ce-și dorește cu adevărat, ca tine.

Dar nici eu n-am făcut ce-mi doream. Doar m-am jucat.
Dar îți plăcea să predai literatură la liceu.

Da, îmi plăcea. Dar nu era același lucru. Predam poezie doar câteva săptămâni pe an și nu scriam. Pe copii nu-i interesa deloc. Doar pe unii dintre ei. Dar pe cei mai mulți nu. Probabil se gândesc la acei ani și la acele ore când își spuneau, Iar începe moș Waters. Spune tot felul de rahaturi despre un tip de acum o sută de ani care a scris câteva rânduri despre un sportiv tânăr mort, cărat prin oraș pe scaun, cu care nu aveau nicio legătură, sau nu-și închipuiau cum ar fi să fost fie ei în locul lui. I-am pus să învețe pe de rost o poezie. Băieții au ales cele mai scurte poezii posibile. Când se ridicau să recite erau paralizați, stresați ca naiba. Aproape că mi-a părut rău de ei.

Vezi un puști care și-a petrecut primii cincisprezece ani învățând să conducă tractorul și să semene grâu și să ungă o combină și acum se trezește unul să-l pună să spună cu voce tare o poezie în fața altor băieți și fete care au cultivat grâu și au condus tractorul și au hrănit porcii și acum ca să treacă și să scape de ora de engleză trebuie să recite „Cei mai minunați pomi, cireșii acum“ și să spună cu voce tare cuvinte ca cei mai minunați.

Ea a râs. Dar le-a prins bine.

Așa credeam. Mă îndoiesc că ei erau de aceeași părere. Mă îndoiesc că sunt acum de aceeași părere, dacă privesc în urmă, poate doar pentru că e un fel de mândrie locală să fi fost la orele lui moș Waters și să fi trecut la el, un fel de rit de trecere.

Ești prea dur cu tine.

Aveam o fată de la țară foarte deșteaptă care a învățat perfect poezia Prufrock, cuvânt cu cuvânt. N-am pus-o eu. A fost de capul ei, voința și hotărârea ei. Eu i-am pus doar să învețe ceva scurt pe de rost. Mi-au dat lacrimile când a recitat acele versuri așa de bine. Părea să înțeleagă destul de bine și sensul poeziei.

În fața dormitorului întunecat s-a stârnit deodată vântul și a bătut cu putere prin fereastra deschisă, mișcând perdelele dintr-o parte într-alta. Apoi a început să plouă.

Să închid fereastra.

Nu de tot. Nu miroase minunat? Cel mai minunat acum.

Exact.

S-a ridicat și a tras fereastra, lăsând-o întredeschisă, și s-a întors în pat.

Stăteau înținși unul lângă altul și ascultau ploaia.

Deci niciunuia dintre noi nu i-au ieșit lucrurile prea bine în viață, n-a ieșit cum ne așteptam, a spus el.

Doar că acum mă simt bine.

Mai bine decât consider că merit, a spus el.

O, meriți să fii fericit. Nu crezi?

Cred că așa s-a întâmplat în aceste ultime două luni. Dintr-un motiv sau altul.

Ești sceptic, nu știi cât o să dureze.

Totul se schimbă. S-a ridicat din nou din pat.

Acum unde te duci?

Să văd ce fac. Poate i-au speriat vântul și ploaia.

Poate că o să-i sperii tu când intri.

O să intru ușor.

Apoi vino înapoi.

Băiatul dormea. Cățeaua și-a ridicat capul de pe pernă, s-a uitat la Louis și s-a culcat la loc.

În dormitorul lui Addie, Louis a scos mâna pe fereastră și a prins ploaia care picura din streșini și s-a întors în pat și și-a atins mâna udă de obrazul moale al lui Addie.

Data următoare când s-au uitat în magazia din spatele casei lui Louis șoarecii crescuseră și aveau de-acum blană neagră și ochii deschiși. Au început să mișune când Louis a ridicat capacul. Mama nu era cu ei. Au privit cum șoriceii cu ochi negri-lucioși se târau unul peste altul, adulmecau și se ascundeau. Se pregătesc să părăsească cuibul, a spus Louis.

Ce vor face?

Vor face ce le arată mama lor. Vor ieși și vor căuta mâncare și vor face la rândul lor cuiburi și vor cunoaște alți șoareci și vor face pui.

N-o să-i mai vedem?

Probabil că nu. S-ar putea să-i vedem în grădină sau pe lângă garaj și prin preajma zidurilor de la baza magaziei. Va trebui să fim atenți.

De ce a fugit mama lor? I-a lăsat singuri.

Îi e frică de noi. Îi e mai frică de noi decât să-și părăsească puii.

Dar nu le facem niciun rău, nu-i așa?

Nu. Nu vreau șoareci în casă, dar aici nu mă deranjează. Doar să nu se bage pe sub capota mașinii și să roadă firele.

Cum pot face asta?

Șoarecii se pot băga aproape oriunde.

Addie a spus, Nu trebuie să faci asta.

Ba da, trebuie, a spus Ruth. Vreau să-ți întorc serviciul. Că m-ai scos.

Ce să aduc, atunci?

Vino tu. Și Louis și Jamie.

După-amiaza s-au dus la ușa din spatele vechii case a lui Ruth și ea a ieșit pe verandă în papuci și rochie de casă și șorț, cu fața și obrajii subțiri roșii de la gătit. I-a poftit în casă. Bonny scâncea la baza scărilor. O, chemați-o și pe ea. Nu-i nicio problemă. Câinele s-a cățarat până în casă. Au intrat apoi și ei și s-au dus în bucătărie, unde masa era deja pusă. Era foarte cald din cauza cuptorului. Voiam să mâncăm aici. Dar e prea zăpușeală acum.

Louis stătea în ușă. Vrei să ne mutăm în sufragerie?

E prea multă bătaie de cap.

Mutăm pur și simplu totul acolo. Și aș deschide niște ferestre.

Păi mă îndoiesc că se deschid. Poți să încerci.

A umblat la ferestrele bovindoului cu o șurubelniță și a reușit să deschidă două.

O, ai reușit. Tot sunt și bărbații buni la ceva. Măcar atât.

Chiar așa, a spus Louis.

Au mâncat la cină macaroane și brânză și salată verde cu sos Thousand Islands și fasole verde la cutie și pâine cu unt și ceai cu gheață dintr-o carafă veche și grea și la desert au avut înghețată în trei culori. Câinele a stat întins la picioarele lui Jamie.

După cină Ruth l-a dus pe Jamie în camera de zi și i-a arătat fotografiile de pe pereți și de pe birou în timp ce Addie și Louis au strâns și au spălat vasele.

Ia uită-te, a spus ea. Unde crezi că-i asta?

Nu știu.

E în Holt. Așa arăta Holt în anii 1920. Acum nouăzeci de ani.

Băiatul s-a uitat la chipul ei bătrân și ridat și la fotografie.

O, nu mă născusem încă. Nu sunt chiar așa bătrână. Mama mea mi-a povestit. Copaci pe strada principală. De la un capăt la altul. Un loc de modă veche, curat și liniștit. Nu că era frumos? Era plăcut să te plimbi pe aici și să faci cumpărături. Apoi au pus electricitate. Și felinare și becuri pe strada principală. Apoi, într-o noapte au tăiat toți copacii după ce lumea s-a culcat. A doua zi oamenii au văzut ce făcuse consiliul local. Au spus că pomii blocau lumina de la felinare. Oamenii s-au înfuriat așa de tare, că au ajuns să scuipe. Mama încă era furioasă la ani de zile după aceea. Ea mi-a povestit despre acest fragment de istorie locală și a păstrat fotografia asta veche. Bărbații, așa spunea. Nu l-a iertat niciodată pe tatăl meu. Era în consiliul local.

Stai așa, a spus Louis. Parcă spuneai că suntem și noi buni la ceva.

Nu. Sunteți încă în perioada de probă. Dar băiatul ăsta poate fi altfel, a spus ea. Îmi pun speranțe în el. I-a luat chipul lui Jamie între palme. Ești un băiat bun. Să nu uiți asta. Să nu lași pe nimeni să te facă să crezi altceva. Ai înțeles?

Da.

Așa. I-a dat drumul.

Mulțumesc pentru masă, a spus el.

Dragule, să-ți fie de bine.

Apoi au plecat spre casă. Addie, Louis și Jamie și câinele au ieșit în întunericul răcoros de vară. Ce seară frumoasă, a exclamat Addie.

Da, a răspuns Ruth. Da. Noapte bună.

Într-o dimineață pe răcoare au dus-o pe Bonny la țară ca să alerge. I-au pus tubul protector pe picior și au ieșit din oraș spre vest pe un drum drept cu pietriș. Șanțurile erau pline de floarea-soarelui, iarbă bărboasă și săpunăriță. Jamie a dat jos câinele de pe bancheta din spate și i-a scos lesa. Cățeaua se uita la el și aștepta.

Haide, a spus Louis. Acum poți să alergi. Dă-i drumul. A bătut din palme.

Cățeaua a sărit și a început să alerge pe drum și să intre și să iasă din șanț, iar laba protejată scotea un sunet înfundat când alerga pe șosea. Băiatul fugea după ea. Addie și Louis veneau în urma lor, încet, îi priveau. Cât au stat acolo nu a venit nicio mașină.

A fost o idee bună, a spus Addie, să luăm câinele.

Chiar pare mai fericit.

Asta, și s-a obișnuit să stea aici cu noi. Cine știe ce-o să se întâmple când pleacă acasă.

S-au întors alergând. Băiatul era roșu la față și gâfâia.

Aleargă bine cu laba beteagă, a spus. Ați văzut-o?

Cățeaua s-a uitat la băiat și au luat-o iar la fugă. Se făcea cald. Era mijlocul lui iulie. Cerul era senin și grâul de pe câmpurile de lângă drum era deja secerat, miriștea îngrijită și tăiată simetric, în câmpul de alături porumbul se întindea în rânduri drepte verde-închis. O zi senină călduroasă de vară.

La sfârșitul lui iulie, Ruth s-a dus la banca de pe strada principală cu altă doamnă în vârstă care încă mai avea voie să conducă și a luat de la ghișeu banii pe care îi scotea din fondul ei de economii, i-a împăturit și i-a pus în geantă și a tras fermoarul și s-a întors spre ieșire și a căzut și a murit. Pur și simplu s-a prăbușit, un ultim mănunchi fragil pe podeaua cu gresie a băncii, și respirația i s-a oprit. S-a spus după aceea că probabil se oprise chiar înainte să ajungă jos. Cealaltă femeie și-a pus mâna la gură și a început să plângă. Au chemat ambulanța, dar era mult prea târziu ca să mai poată fi salvată. Nu s-au obosit s-o mai ducă până la spital. Legistul a venit să-i confirme moartea și au dus-o la casa funerară din oraș, de pe Birch Street. Trupul i-a fost incinerat și după două zile la biserica presbiteriană a avut loc o mică slujbă. Nu-i mai trăiau mulți prieteni, doamne bătrâne, câțiva bătrâni, care au schiopătat și și-au târșăit picioarele până în biserică și s-au așezat în strane și unii dintre ei s-au sprijinit și au dat din cap cu bărbiile în piept și au ațipit un pic și s-au trezit când a început cântarea.

Addie și Louis stăteau în față. Ea aranjase slujba și îi spusese pastorului câteva cuvinte despre Ruth. El n-o cunoștea deloc. Ea nu mai mersese la nicio biserică din cauza sentimentelor pe care le avea față de ortodoxie și a felului pueril în care bisericile vorbeau și gândeau despre Dumnezeu.

După aceea, cei care participaseră la înmormântare s-au întors cu toții în casele lor tăcute și Addie a luat urna emailată cu cenușă la ea acasă. Se pare că bătrâna nu avea nicio rudă apropiată, doar o nepoată îndepărtată din South Dakota care a

devenit moștenitoarea ei. Nepoata a venit la Holt după o săptămână și s-a întâlnit cu avocatul și cu agentul imobiliar, iar casa în care trăise zeci de ani Ruth a fost vândută într-o lună unui pensionar și soției lui din alt stat. Nepoata nu voia urna. O vreți dumneavoastră? a spus.

Addie a luat-o și la două dimineața pe întuneric ea și Louis i-au răspândit cenușa în curtea din spatele casei lui Ruth.

Acum nu mai era ca atunci când Ruth era prin preajmă și puteau petrece toți seara la un drive-in și apoi să se ducă la un meci de softball. Au hotărât că Jamie nu trebuia să afle de toate acestea. I-au spus că se dusesse să trăiască în altă parte. Au hotărât că nu era chiar o minciună.

Era un om bun, nu-i așa? a spus Louis. Am admirat-o.

Deja mi-e dor de ea, a spus Addie. Ce o să se întâmple cu noi — cu mine și cu tine?

Addie a spus: După moartea lui Connie, Carl nu mai era el. Părea să fie bine văzut din afară, când era cu alții și departe de casă și de birou, dar chestia asta l-a schimbat. O iubea pe fiica noastră. Mai mult decât pe mine. Mai mult decât pe Gene. Nu i-a mai acordat mare atenție lui Gene după aceea, și când o făcea era adesea critic, îl corecta. Am vorbit de multe ori cu el despre asta și a spus că o să încerce să fie altfel. Dar lucrurile nu au mai fost niciodată la fel și asta l-a afectat pe Gene. Știu asta. Am încercat să compensez, dar nici asta nu a funcționat.

Dar relația ta cu el? Presupun că s-a schimbat și ea.

Nu am mai făcut dragoste un an după moartea lui Connie. Nu-l interesa. Apoi, când a început din nou să-l intereseze, n-a fost cine știe ce. Era mai degrabă ceva pur fizic, fără prea multă iubire și emoție. După vreun an s-a terminat de tot.

Când a fost asta?

Cu zece ani înainte să moară.

Ți-a lipsit?

Sigur că da. Aproximarea mi-a lipsit mai mult. Nu mai eram deloc apropiați. Eram cordiali și oarecum amabili și politicoși în sens formal, dar atât.

Nu știam toate astea. N-am observat.

Nu, dar cum ai fi putut să observi? În public eram prietenoși, chiar afectuoși. Și nu ne vedeam prea des, chiar dacă eram vecini. Dar, de fapt, nimeni nu știa. N-am spus nimănui și sunt sigură că nici Carl. Gene știa, dar probabil că-și spunea că așa stau lucrurile, așa e viața. Că așa sunt oamenii căsătoriți.

Mi se pare groaznic.

O, a fost rău. Am încercat să vorbesc cu el, dar nu voia. Am încercat să mă bag dezbrăcată în pat. Să-mi dau cu parfum. Ba chiar am comandat niște cămăși de noapte foarte scurte dintr-un catalog. I s-a părut dezgustător. Era dur, aproape violent când făceam dragoste, în rarele ocazii. Sigur că nu era deloc dragoste. Mă făcea să mă simt și mai rău. N-am mai încercat să repar lucrurile și ne-am statornicit în lunga noastră viață politicoasă și liniștită. Îl duceam pe Gene la Denver la concerte și piese de teatru și încercam să-i ofer mai mult decât casa asta și secretele ei, să-l scot din Holt și să-i arăt o altă lume. Nici asta nu pot spune că a funcționat. Gene a rămas închis în el ca tatăl lui. S-a retras și mai mult când era la liceu, apoi a plecat la colegiu și l-am văzut mai rar. Așa că am început să mă duc eu la Denver la concerte și piese de teatru. Mă răsfățam. Simțeam că merit. Stăteam la Brown Palace Hotel și luam singură cine scumpe. Mi-am cumpărat câteva rochii pe care le purtam doar la Denver. Nu voiam să mă arăt în hainele astea la Holt. Nu voiam să știe lumea. Oricum mă gândeam că lumea tot știe ceva. Soția ta s-ar putea să fi știut.

Dacă știa, mie nu mi-a spus nimic.

Mereu mi-a plăcut asta la Diane. Mi s-a părut că poți avea încredere în ea că nu bârfește și nu te vorbește de rău.

Dar tot ați dormit împreună în toți acești ani. N-ați vrut să dormiți în paturi separate.

Cred că pare ciudat. Dar, într-un fel, asta e tot ce ne rămăsese. Nu ne atingeam niciodată. Înveți să stai strict pe partea ta de pat și să nu-l atingi pe celălalt noaptea nici măcar din greșală. Ai grijă de celălalt când e bolnav și peste zi fiecare face ce consideră că e treaba lui. Carl îmi aducea flori ca să se revanșeze și lumea din oraș spunea, Ce frumos. Dar mereu a existat acest secret al tăcerii.

Apoi a murit, a spus Louis.

Da. Am avut grijă de el până la sfârșit. Am vrut s-o fac. Am simțit nevoia s-o fac. A tot fost bolnav până când a murit în acea dimineață la biserică. Deci, da, am avut grijă de el. Nu știu ce altceva aș fi putut să fac. Am trăit împreună tot acel timp, chiar dacă niciunuia dintre noi nu ne-a fost bine. Asta a fost povestea noastră.

La jumătatea săptămânii au încărcat camioneta lui Louis și au luat-o spre vest, peste câmpii spre munte, privind cum munții deveneau tot mai înalți pe măsură ce se apropiau de Fort Range, cu colinele mai joase întunecate și împădurite, iar în spate vârfurile albe de deasupra liniei pomilor, cu porțiuni înzăpezite chiar și în iulie, și au mers pe Autostrada națională 50 și au trecut prin cele câteva orașe. S-au oprit într-unul din orașe să mănânce hamburgeri, și apoi au continuat pe drum prin canionul râului Arkansas, cu apa repede și frumoasă, stânci abrupte, roșii și colțuroase de ambele părți, pe marginea drumului erau oi din Munții Stâncoși, cu coarne mici și ascuțite, au mers mai departe și apoi au întors spre spațiul de campare North Fork de pe Drumul regional 240 și au intrat în pădurea națională. Nu erau mulți oameni cu corturile pe spațiul de campare. Au coborât și au început să descarce camioneta undeva lângă pârâu. Îl auzeau cum curge și susură. Apa limpede era rece ca gheața, cu păstrăvi ascunși în adânciturile de sub stânci. De-a lungul râului și în spate, pe coasta dealului, erau brazi înalți, și pini și plop tremurători. Locurile de cort erau demarcate cu bușteni și găseai mese de picnic și vetre de foc în preajmă.

Aruncăm o privire după ce punem cortul, a spus Louis.

Băiatul l-a ajutat să pună cortul unde i-a spus Louis că locul este bun, neted și moale și nu prea aproape de vatra de foc. Louis i-a arătat cum să pună bețele de cort și să întindă corzile și să le fixeze în pământ și cum să îndoaie partea care acoperea ferestrele și clapeta din dreptul ieșirii. Și-au pus saltelele gonflabile și sacii de dormit înăuntru, Jamie și Bonny urmând să

doarmă într-o parte, Addie și Louis pe cealaltă. Addie a desfăcut fermoarul unuia dintre saci și l-a întins pentru ea și Louis și pe celălalt pe care l-a pus peste primul, ca să aibă pentru ei un pat lat și confortabil și să desfacă alt sac pentru Jamie.

Apoi, odată cortul pus, s-au dus la pârau și au mers prin apele înghețate.

E prea rece, bunico.

Vine direct dintr-un nămete, dragul meu.

Dar se întuneca deja și era ora mesei. Louis și băiatul au adus lemne din camionetă, pentru că nu era voie să tai crengi sau copaci în pădurea națională. Jamie a strâns crenguțe și vreascuri de pe jos și au făcut un mic foc în cercul de pietre și au pus un grătar peste el și Addie și băiatul au făcut cârnați și fasole din conservă într-o tigaie de fier și au scos câțiva morcovi cruzi și cartofi prăjiți. Când s-a încălzit mâncarea, s-au așezat la masa de picnic și au mâncat privind focul.

Vrei să mai aduci lemne? a spus Louis.

Jamie și cățeaua au ieșit din lumina focului și s-au dus la camionetă și băiatul s-a întors cu un braț de lemne.

Haide, pune o parte pe foc, a spus Louis.

A pus o bucată de lemn pe foc, cu ochii lăcrimând și cli-pind de la fum. Apoi s-a așezat la loc. Aerul era rece și proaspăt, bătea un vânticel montan. Nu vorbeau, ci se uitau la foc și la stelele de deasupra muntelui. Vedeau vârful golaș al muntelui Shavano strălucind în noapte spre nord.

Apoi Louis l-a dus pe Jamie la râu și a tăiat crengi verzi de salcie și le-a ascuțit la vârfuri și s-a întors la focul de tabără. Bunica ta are o surpriză pentru tine.

Ce anume?

Addie a scos o pungă de bezele și a înfipt câte una în vâr-furile ascuțite ale bețelor.

Ține-o lângă foc. Las-o să se facă maronie și moale.

A întins-o și s-a aprins pe loc.

Suflă în ea.

Addie i-a arătat cum s-o coacă încet, învârtind bățul. Au mâncat câte două sau trei fiecare. Gura și mâinile lui Jamie erau lipicioase de la interiorul dulce și maronii de la cenușa de pe bezele.

Când au terminat de mâncat, au pus mâncarea în camionetă peste noapte, ca să nu atragă urșii. Apoi Louis l-a dus pe Jamie la toaleta din camping și a intrat cu el cu o lanternă.

Fă-ți treaba și ieși, a spus Louis. Nu trebuie să ne lungim pe aici. Vrei să stau cu tine?

Pute aici.

Louis a luminat cu lanterna gaura căscată a containerului.

Haide. Nu plec.

Louis s-a întors cu spatele și băiatul și-a dat pantalonii jos și s-a așezat peste containerul deschis. Îi era frică. După ce a terminat și Louis a mers la toaletă au ieșit în față unde-i aștepta câinele. Au tras din nou în piept aerul proaspăt. S-au dus să se spele pe mâini și pe față la pompă și s-au întors la cort.

Pușea acolo, bunico.

Știu.

L-a pregătit pe Jamie de culcare în sacul de dormit, cu Bonny pe perna de alături.

Tu unde o să fii?

Dormim aici, chiar lângă tine.

Toată noaptea?

Da.

S-a culcat și Louis și Addie au intrat în cort după o oră și s-au dezbrăcat și s-au întins și s-au ținut de mână și s-au uitat la stele prin plasa cortului. Mirosul de brad era puternic.

E plăcut, a spus Addie.

Dimineață au mâncat clătite, și ouă și șuncă și apoi au curățat locul și au pus mâncarea și vasele de gătit în geanta frigorifică din spatele camionetei și au mers mai departe în munți

pe autostradă până la Monarch Pass și s-au oprit și au coborât la Diviziunea Continentală și au privit peste versantul vestic, și dacă ar fi avut ochii suficient de buni și ar fi putut vedea peste curbatura pământului ar fi văzut Oceanul Pacific la o mie de mile peste munți. La prânz s-au întors la locul de campare și au mâncat sendvișuri cu brânză, și mere și au băut apă rece din fântâna veche, scoasă cu pompa manuală verde, și apoi au făcut o plimbare până la cascadele de pe North Fork Creek și au stat jos și au privit cum se prăbușea apa în bazinul verde de jos. Când au coborât spre bază, era mai rece lângă cascadă, iar aerul din jurul fețelor lor era încețoșat.

S-au întors în tabără și Addie și Louis și-au întins sezlongurile la umbră lângă râu și au citit. Băiatul și câinele se plimbau printre copacii din împrejurimi.

Putem să mergem undeva? a spus Jamie.

Poți să urmezi pârâul, a spus Louis. În ce direcție crezi că curge?

Încolo.

De ce?

Nu știu.

Pentru că merge la vale. Apa vrea totdeauna să curgă spre un loc mai jos. Unde vrei să te duci?

Pe acolo.

E la vale. În josul râului. Ce trebuie să faci ca să ajungi înapoi aici, la tabără?

Să mă întorc.

Ești băiat deștept. Urmezi râul în amonte și te întorci la cort. Eu și bunica te așteptăm. Încearcă o dată. Mergi un pic și apoi întoarce-te. Ia-o pe Bonny cu tine. Dar nu traversa pârâul. Stai pe partea asta.

Băiatul și câinele s-au îndepărtat de tabără și s-au întors și apoi au mers mai departe și au hălăduit printre stânci și au

cercetat mica strălucitoare și s-au cocoțat pe bolovanii înalți și au privit apa întinși. Apoi s-au întors la pârâu.

Ce-ați văzut? a întrebat Louis.

N-am văzut urși. Dar era un cerb acolo.

Ce a făcut Bonny?

A lătrat la el. Ne-am întors. Asta-i tot ce am făcut.

Seara au aprins iar un foc mic și Addie a tăiat ceapă și ardei și le-a pus în unt în tigaia de fier și a pus deasupra chiftele și sos de roșii și o lingură de zahăr și sos Worcester și un sfert de cană de ketchup și sare și piper, un sos pe care îl făcuse înainte să plece, și le-a amestecat pe toate și a pus capacul peste tigaie. Louis și Jamie au scos chiflele și cartofii rămași din ziua precedentă și au pregătit masa, au pus farfuriile și cămile incasabile. Jamie a luat câinele și ibricul gol și s-a dus la pompă și s-a întors cu apă proaspătă și au mâncat toți trei la foc pe când se lăsa noaptea. Băiatul i-a dat lui Bonny din chifteaua lui și s-a uitat la Louis să vadă ce părere are. Louis i-a făcut cu ochiul și a privit spre copaci.

O să vedem urși în seara asta? a spus Jamie.

Mă-ndoiesc, a spus Louis. Dar dacă o să vedem, va fi un urs negru. Dar nu ne fac rău dacă nu se sperie. Oricum, ne avertizează Bonny.

Mi-ar plăcea să văd unul din camionetă. Dinăuntru.

Așa ar merge, da.

Te îngrijorează? a spus Addie.

Vreau doar să văd unul.

Au turnat apă peste foc și lemnele au scos aburi și au fume-gat și cărbunii roșii s-au stins, și apoi Louis l-a dus pe Jamie printre copaci, luminând cu lanterna. S-a oprit.

Poți să faci pipi aici. Nu trebuie să mergem la toaletă când e așa de întuneric.

N-am voie să fac afară.

De data asta se poate. Nu ne vede nimeni. A stins lanterna. Animalele fac pipi aici. O dată cred că putem și noi.

Au făcut amândoi pipi pe jos și apoi Louis a aprins lanterna și l-a lăsat pe Jamie să o țină. Lumina pâlpâia și se rotea de sus în jos pe copaci bătrâni și tineri. S-au întors la cort.

A doua zi au plecat din munți și s-au întors la câmpie. De-acum veneau alți oameni, la sfârșit de săptămână, cu rulote mari, care păreau nelalocul lor în pădure.

Când s-au întors la câmpie aerul era fierbinte și uscat, și terenul părea mai plat decât înainte și mai pustiu și fără copaci. Au ajuns acasă după căderea întunericului, obosiți, au făcut duș și s-au culcat imediat după aceea în cele două camere separate.

La începutul lui august, Gene a venit din Grand Junction în vizită la Addie, și Jamie l-a întâmpinat la ușă.

Nu văd cățeaua despre care mi-ai povestit, a spus.

E acasă la Louis, a spus Jamie.

Îi spui Louis?

Da. Așa mi-a zis el.

Au intrat în casă și Gene și-a dus bagajele sus în dormitorul din spate, unde dormeau Jamie și câinele, și a pus gențile pe pat.

O să stau cu tine, în fosta mea cameră.

Și Bonny?

Nu poate să doarmă aici cu noi.

Doarme totdeauna cu mine.

Mai vedem.

Au coborât înapoi, și spre seară Louis a venit să-i salute și a adus cățeaua cu el. Jamie s-a pus în genunchi în fața ei și a mângâiat-o și a scos-o să se joace în curte.

Să nu ieși în stradă, a spus Gene.

Nu ieșim niciodată, tată. Apoi s-au dus afară.

Gene s-a uitat la Louis. Am auzit că și tu stai aici cu mama.

Uneori da.

Despre ce e vorba?

Despre prietenie. Pe de o parte.

Ce faci? a spus Addie. Știi.

Ce fac? Mama mea doarme cu un bărbat din vecini în timp ce fiul meu e în camera de alături și n-ar trebui să întreb despre ce e vorba.

Exact. Nu e treaba ta.

E treaba mea dacă fiul meu e aici.

Nu e nimic de văzut, a spus Louis. Nu cred că-i face vreun rău. N-aș fi aici dacă aș crede așa ceva.

Nu cred că ești tu în măsură să judeci. Tu ai ce-ți dorești. De ce ți-ar păsa de un băiat al altcuiva?

Dar chiar țin la el.

Poți să nu mai ții. Nu vreau să fie afectat de asta. Știu care-i treaba cu tine. Am auzit când eram copil.

Care treabă?

Cum ți-ai părăsit soția și fiica pentru altă femeie.

Asta a fost acum mai bine de patruzeci de ani.

Dar tot s-a întâmplat.

Și îmi pare rău că s-a întâmplat. Dar acum nu pot să mă întorc și să schimb lucrurile. Louis l-a privit o clipă. Cred că o să plec. N-are niciun rost.

Te sun mai târziu, i-a spus Addie.

S-a ridicat și a plecat.

De ce te porți așa? a spus Addie. Ce-i cu tine?

Nu vreau ca fiul meu să fie rănit.

Nu crezi că a fost deja rănit de tatăl și mama lui vara asta?

Ba da. Și acum e și mai rău.

Nu știi ce vorbești. E mult mai bine decât când l-ai lăsat aici. Și, dacă vrei să știi adevărul, Louis s-a purtat frumos cu el.

Fiindcă îți vrea și banii, nu-i așa?

Ce vorbești?

Dacă te-ai mărită cu el i-ar rămâne jumătate din tot ce ai, nu? N-aș putea să-l împiedic.

Nu ne căsătorim. Și nu-l interesează banii mei. Dumnezeu-ule, ce părere proastă ai despre mine.

Și-a întors privirea. Nu știu ce-o să fac. Trebuie s-o iau de la capăt.

Știi că o să te-ajut.

Cât timp?

Cât timp e nevoie. Cât timp pot.

Te-oi fi săturat și tu. Sunt sigur.

Dar tot o fac. Ești fiul meu. Jamie e nepotul meu.

În următoarele două seri, câinele a rămas cu Louis la el acasă și băiatul a dormit sus în camera din spate cu tatăl lui, și în a doua noapte a avut un coșmar și s-a trezit plângând și nu s-a liniștit până când n-a venit Addie și l-a luat în brațe și l-a luat cu ea în pat. Luni, Gene și-a luat rămas-bun și a plecat acasă.

După ce a plecat tatăl lui, băiatul s-a dus acasă la Louis și i-a pus cățelei lesa și tubul protector pe labă și a ieșit cu ea și a mers pe stradă și apoi pe alee până în curtea din spate a lui Addie și s-a jucat cu ea în timp ce femeia și Louis se uitau la el.

Noaptea trecută a fost rău, a spus Addie. Ca la început, când abia venise. Coșmaruri. Iar a fost supărat. Acum Gene îmi spune că Beverly se întoarce acasă în câteva săptămâni.

Apoi ce se va întâmpla?

Nu știu. Vor încerca din nou, presupun. Ea o să se mute înapoi. Și Jamie va începe școala.

Ar putea lua câinele cu el când pleacă. Dacă sunt și ei de acord.

Nu știu dacă vor fi.

Întreabă-i. Ar fi mai bine, în tot cazul.

S-au uitat la Jamie și Bonny în curtea din spate.

Să vin în seara asta?

Ai face bine să vii, bătrân libidinos.

Nu a spus că sunt libidinos.

Dar știu eu, a spus ea.

Louis a spus: Acel ultim an a fost cumplit pentru ea. Îi era rău tot timpul. Au încercat cu chimioterapie și cu radioterapie și asta l-a încetinit un pic, dar a rămas acolo și nu i-a ieșit niciodată complet din sistem. Situația s-a înrăutățit și nu a mai vrut niciun tratament. Pur și simplu se stingea.

Îmi amintesc, a spus Addie. Am vrut să vă ajut.

Știu. Tu și toți ceilalți ne aduceați mâncare. V-am fost recunoscător. Și flori.

Dar nu am văzut-o niciodată în dormitor.

Nu. Nu voia pe nimeni sus în afară de Holly și de mine. Nu voia să vadă nimeni cum arăta în ultimele luni. Și nu voia să vorbească. Se temea de moarte. Nimic din ce spuneam n-o ajuta.

Tu nu te temi de moarte?

Nu ca înainte. Am început să cred într-un fel de viață de apoi. O întoarcere la sinele nostru adevărat, un eu spiritual. Suntem în aceste corpuri fizice până când redevenim spirite.

Nu știi dacă cred în asta, a spus Addie. Poate că ai dreptate. Sper.

O să vedem, nu? Dar nu încă.

Nu, nu încă, a spus Addie. Iubesc lumea asta fizică. Iubesc existența asta fizică cu tine. Și iarba și cerul deschis. Curtea din spate, pietrișul de pe alee. Iarba. Noaptea răcoroasă. Să stau cu tine în pat noaptea și să vorbim.

Și eu iubesc toate astea. Dar Diane era epuizată. La sfârșit era prea obosită și prea slăbită ca să mai dea atenție temerilor. Voia să scape, își dorea ușurarea. Sfârșitul durerilor. A suferit groaznic în ultimele luni. Atâta durere. Chiar și cu sedative și

morfina. Și tot era speriată aproape tot timpul, undeva în adâncuri. Intram noaptea la ea să văd ce face și era trează și se uita în întuneric pe fereastră. Pot să te ajut? spuneam. Nu. Ai nevoie de ceva? Nu. Vreau doar să se termine. Holly o ajuta să se spele și încerca s-o facă să mănânce, dar nu-i era foame. Nu mânca nimic. Cred că într-un fel știa că se înfometa. Era atât de fragilă și de mică la sfârșit, cu picioarele și brațele ca niște bețe. Ochii îi păreau prea mari în cap. Era groaznic s-o privești și chiar mai groaznic pentru ea, bineînțeles. Voiam să fac ceva pentru ea și nu mai era nimic de făcut în afară de ceea ce făceam deja. Asistenta de la spital venea în fiecare zi și era foarte de treabă și ne ajuta să-i oferim posibilitatea de a muri acasă. Nu mai voia să se întoarcă niciodată la spital. Deci așa a fost. Până la urmă a murit. Holly și cu mine eram în cameră cu ea. S-a uitat la noi cu ochii aceia mari și negri de parcă ar fi spus Ajutați-mă! Ajutați-mă! De ce nu mă ajutați? Apoi a încetat să mai respire și s-a dus.

Se spune că sufletul rămâne o vreme și plutește deasupra corpului și poate că așa s-a întâmplat și la ea. Holly spunea că o simțea pe mama ei în cameră și poate că și eu. Nu eram sigur. Simțeam ceva. Un fel de emanație. Dar foarte vagă, poate doar o răsuflare. Nu știu. Cel puțin acum și-a găsit liniștea în alt loc sau într-un tărâm superior. Cred asta. Sper. Nu a primit niciodată ce și-a dorit de la mine. Avea ea o idee, o concepție despre cum ar trebui să fie viața, cum ar trebui să fie căsătoria, dar la noi nu a fost niciodată așa. Din punctul ăsta de vedere, am dezamăgit-o. Ar fi trebuit să fie cu altcineva.

Iar ești prea dur cu tine însuși, a spus Addie. Cine obține ce vrea? Nu mulți dintre noi, dacă o fi existând cineva. Totdeauna este vorba despre doi oameni care se ciocnesc orbește unul de celălalt, acționează în baza unor idei și a unor vise vechi și a unor înțelesuri greșite. Doar că eu spun că nu e așa în cazul nostru. Nu încă, nu azi.

Și eu simt asta. Dar s-ar putea să te plictisești de mine și să vrei să scapi.

Dacă se întâmplă asta, putem să ne oprim, a spus ea. E înțelegerea tacită dintre noi, nu-i așa? Chiar dacă nu am spus-o niciodată.

Da, când te plictisești de treaba asta, poți să spui.

Și tu la fel.

Eu nu cred că o să mi se întâmple. Diane nu a avut niciodată parte de ce avem noi. Doar dacă nu cumva avea pe cineva de care eu nu știam. Dar nu a avut. Nu vedea așa lucrurile.

În august, a avut loc Târgul Anual din Holt, concursul de călărie și concursul de animale de fermă pe terenul din nordul orașului. A început cu o paradă care a pornit de la capătul sudic al străzii principale, urcând pe stradă către șinele de cale ferată și vechiul depou. Ploua în ziua paradei. Louis și Addie și-au pus pelerine de ploaie și au făcut o gaură într-un sac de gunoi negru de plastic pe care l-au pus pe Jamie și au mers toți trei pe strada principală și au așteptat la intersecție cu alți oameni. În ciuda vremii, era plin de lume pe cele două părți ale străzii. În fața mergea garda de onoare, cu steaguri fleșcăite și ude și pe umeri cu puști din care curgea apa, apoi vechile tractoare hârâiau pe stradă și vechile combine pe platforme remorcate și greblele și mașinile de tuns iarba antice, și alte tractoare, trosnind alene, și fanfara liceului, redusă peste vară la doar cincisprezece membri în cămăși albe și pantaloni leoarcă acum, lipiți de piele, apoi mașinile decațabile cu personalitățile locale și capotele ridicate din cauza vremii, apoi regina concursului de călărit și alaiul ei călare, în impermeabile moi, urmați de alte mașini elegante cu reclame pe uș și mașini ale Lions Club și Rotary și Kiwanis și Shriners mergând în zigzag pe stradă, ca niște copii grași scoși la paradă, în cărucioarele lor fantastice, și alți cai și alți călăreți în impermeabile galbene și o trăsură trasă de ponei și spre sfârșitul paradei un carion cu platformă cu un desen religios pe carton și macara și scara în față, introdus în paradă de una dintre bisericile evanghelice din oraș. Pe platforma ridicată era o cruce de lemn și în fața ei un tânăr cu păr lung și barbă neagră, îmbrăcat într-o tunică albă și care, din cauza ploii, ținea o umbrelă

deasupra capului. Când l-a văzut, Louis a izbucnit în râs. Cei din preajma lui s-au întors și s-au uitat lung la el.

O să ai probleme, a spus Addie. Asta-i treabă serioasă.

Presupun că poate să meargă pe apă, dar nu o poate împiedica să-i cadă în cap.

Șșt, a spus ea. Unde ți-e buna-creștere?

Jamie s-a uitat la ei ca să vadă dacă se certau cu adevărat.

La sfârșitul paradei, mașina de curățat strada din Holt a măturat strada cu periile ei rotative mari.

După-amiază ploaia s-a oprit și s-au dus la târg și au parcat și au luat-o pe jos printre hambare, pe lângă caii lucioși și vitele îngrijite cu cozile semețe și dese, și s-au uitat la porcii întinși pe paie de pe cimentul din țărcurile lor, cum găfâiau grași și rozalii, bătrând din urechi, și au trecut pe lângă caprele și oile tunse și rase, apoi au ieșit printre cuștile de iepuri și pui și au ajuns în zona de carnaval. L-au urcat pe Jamie în roata cea mare cu Addie, Louis a spus că lui i se face rău. Addie și băiatul s-au urcat și s-au învârtit și când au ajuns în vârf ea i-a arătat strada principală și depozitul de grâne și turnul de apă și i-a arătat casele lor pe Cedar Street.

Vezi casa mea?

Nu.

Uite-o chiar acolo. Cu copacii aceia mari.

N-o văd.

Au privit mult dincolo de marginea orașului în câmp deschis unde au văzut fermele și hambarele și șirurile protectoare de copaci. Apoi au încercat câteva jocuri, au tras cu pușca și au aruncat la țintă cu mingea și i-au cumpărat vară de zahăr roz într-un con de hârtie roz și lor și-au luat băuturi groase cu gheață, și apoi s-au întors și ea și băiatul s-au dat din nou în

roată. Era deja spre seară. Auzeau cum concursul de călărie continua în arena din partea cealaltă a tribunelor, vocea puternică și veselă a crainicului. Nu și-au cumpărat bilete pentru a vedea concursul din tribune, dar au trecut prin dreptul capătului îndepărtat și s-au uitat peste gard la înțărirea viștelor și la călăritul pe tauri. Pe zgură era o cursă de cai de un sfert de milă și s-au uitat cum au trecut prin dreptul lor caii în galop, apoi la călăreții în armuri după ce trecuseră linia de sosire, cu caii pufnind pe nări și agitați. După care s-au întors la mașină și au mers înapoi acasă, iar băiatul a scos câinele din bucătăria lui Louis și au luat cina pe veranda din fața casei, la lăsarea întunericului.

Louis și-a tuns peluza și apoi a tuns-o pe a lui Addie și a aruncat iarba din sacul colector într-o roabă și Jamie a dus-o și a răsturnat-o pe alee pe mormanul prăfuit și s-a întors să mai ia. Când au terminat, au spălat cu furtunul mașina de tuns iarba și au dus-o în magazie.

În colț, a ridicat capacul de pe cutia în care fusese cuibul. Crezi că o să mai vedem vreodată șoarecii?

S-ar putea, a spus Louis. Trebuie să fim atenți.

Mă întreb unde s-or fi dus. Mă întreb dacă i-a găsit mama lor.

S-au dus în bucătăria lui Addie și au băut ceai cu gheață și apoi într-o laterală a curții la umbră și au exersat prinderi cu mingea. Addie a ieșit și ea. Bonny alerga de colo-colo, urmărea mingea și sărea în aer și o prindea când atingea pământul și a alergat în cerc până au prins-o.

La prânz, Louis s-a dus acasă, și Jamie a ținut cățeaua cu el la Addie și a luat prânzul cu ea și au stat de vorbă în liniște, și apoi el și Bonny au urcat în dormitorul din spate și câinele s-a culcat la piciorul patului în camera calduroasă, în timp ce el s-a jucat pe telefon și a sunat-o pe mama lui.

Ne vedem în curând, a spus mama lui. Nu ți-am spus? Mă întorc acasă.

Ce spune tata?

Spune că e bine. Vrem să mai încercăm o dată. Nu te bucuri?

Când vii?

Într-o săptămână-două.

O să stai acasă?
Sigur. Unde altundeva să stau?
Nu știu. Poate în altă parte?
Dragule, vreau să fiu cu tine.
Și cu tata.
Da, și cu tata.

Câteva seri mai târziu, Addie și Louis și Jamie au ieșit la restaurantul Wagon Wheel de pe drumul de la est de oraș și s-au așezat la una dintre mesele de lângă ferestrele mari. Se zărea câmpul cu grâu dinspre sud. Soarele apunea și miriștea se vedea frumos în lumina difuză. După ce au comandat de mâncare, un bărbat în vârstă a venit la ei și s-a prăbușit pe scaunul liber. Un bărbat mare, solid, în cămașă cu mânecă lungă și pantaloni noi, cu fața foarte roșie și lată.

Louis a spus: O știi pe Addie Moore, nu-i așa, Stanley?

Nu pe cât de bine mi-aș dori.

Addie, el e faimosul Stanley Thompkins.

Nu-s chiar așa faimos. Mai degrabă infam.

Și el e nepotul lui Addie, Jamie Moore.

Strânge mâna, fiule.

Băiatul a strâns mâna groasă a bătrânului și bătrânul s-a strâmbat și Jamie s-a uitat lung la el.

Am auzit că voi doi ieșiți împreună, a spus Stanley.

Addie e dispusă să mă suporte, a spus Louis.

Înseamnă că există speranță și pentru alții.

Addie l-a mângâiat pe mână. Mulțumesc. E ceva care-ți dă speranță, așa e.

Știi pe cineva care vrea să se combine cu un bătrân cultivator de grâu?

O să caut, a spus ea.

Pot fi găsit în cartea de telefoane.

Deci, cum stă treaba? a spus Louis.

O, ca de obicei. Băiatul meu a plasat grâul și a pornit-o spre Vegas. Nu suportă să aibă niște bănuși la bancă. A luat cu el o fătucă din Brush. N-am cunoscut-o. Bănuiesc că arată bine.

De ce nu te-ai dus cu ei?

A, la naiba. S-a uitat la Jamie. Scuze. Niciodată nu m-am dat în vânt după jocul de cărți cu tot felul de necunoscuți. Dacă e să joci un pocher la tine acasă sau la altcineva de pe-aici, aia e altă treabă. Știi cu cine joci și e mai distractiv. Dar oricum nu mă simt eu bine în orașe mari.

Cum a mers grâul?

Păi destul de bine anul ăsta, Louis. N-o să mă apuc să strig în gura mare, dar de mult n-am mai avut un an așa bun. A plo-
uat la timp și a plouat mult și n-am avut nici grindină. La veci-
nul nostru din sud a fost. Dar noi am avut noroc până la capăt.

Chelnerița a adus farfuriile cu mâncare.

Vă țin din mâncat. S-a ridicat și i-a întins din nou mâna băiatului. Ia-mă ușor. Băiatul i-a întins cu grijă mâna și abia l-a atins. Bun, ne mai vedem.

Ai grijă.

Mi-a făcut plăcere să vă cunosc, doamnă Moore.

După ce au terminat de mâncat, au ieșit în câmp și au mers spre pământul lui Thompkins la nord-est de oraș și s-au oprit și s-au uitat la terenurile cu miriște în lumina stelelor și erau toate dese și simetrice.

Cred că i-a mers chiar bine, a spus Louis. Mă bucur pentru el. A avut și ani slabi. Ca toată lumea.

Dar nu și anul ăsta, a spus Addie.

Nu. Nu și anul ăsta.

A murit în timpul slujbei într-o dimineață de duminică, a spus Addie. Știi asta.

Da, îmi amintesc.

Era august și era foarte cald în biserică, și Carl se îmbrăca mereu la costum, chiar și vara, chiar și în zilele cele mai călduroase. Credea că asta trebuie să facă în calitate de om de afaceri, de agent de asigurări. Avea concepția lui despre păstrarea aparențelor. Nu știu de ce sau pentru cine conta. Dar conta pentru el. La jumătatea prediciei l-am simțit cum se sprijină de mine și mi-am spus: a adormit. Îl las să doarmă. E obosit. Dar apoi s-a prăbușit în față și s-a lovit tare cu capul de spătarul stranei din față până să apuc să-l prind. M-am întins după el, dar pur și simplu parcă s-a îndoit în față, a alunecat din strană și a căzut pe jos. M-am aplecat, i-am șoptit: Carl, Carl. Lumea din jur se uita la noi și cel care stătea lângă el s-a strecurat prin strană și a încercat să mă ajute să-l ridic. Predicatorul s-a întrerupt și alți oameni s-au ridicat și au încercat să mă ajute. Chemați salvarea, a spus cineva. L-am ridicat de jos și l-am întins în strană. Am încercat să-i fac respirație gură la gură și să-i masez pieptul, dar murise deja. Au venit cei de la salvare. Vreți să-l ducem la spital? au spus. Nu, duceți-l la pompe funebre. Până nu vine legistul nu putem să-l mutăm, au spus. Deci l-am așteptat pe legist și în sfârșit a ajuns și el și l-a declarat mort pe Carl.

Ambulanța l-a dus la pompe funebre și eu și Gene am mers în urma acesteia cu mașina. Directorul de la pompe funebre ne-a lăsat cu el în încăperea din spate care era cumva oficială și tăcută, nu camera unde se fac îmbălsămările. Am spus că nu vreau să

fie îmbălsămat. Nici Gene n-a vrut să-l îmbălsămăm. Venise acasă peste vară de la colegiu. Așa că ne-am așezat în camera cu trupul tatălui lui. Gene nu voia să-l atingă. Eu m-am aplecat și l-am sărutat pe față. Era deja rece și ochii nu-i stăteau închiși. În încăpere era straniu și ciudat și foarte multă liniște. Gene nu l-a atins. A ieșit din cameră, și eu am rămas acolo câteva ore și mi-am tras un scaun lângă el și l-am ținut de mână și m-am gândit la vremurile când lucrurile păreau să meargă bine între noi. Și, în cele din urmă, mi-am luat rămas-bun de la el și l-am căutat pe director și i-am spus că deocamdată asta era tot și că voiam să fie incinerat și am făcut toate aranjamentele. A fost prea brusc. Parcă eram în transă. Cred că eram în stare de șoc.

E firesc. Sigur, a spus Louis.

Dar și acum văd totul limpede și simt un fel de deșertăciune, sentimentul că ești într-un vis și iei hotărâri pe care nu știai că trebuie să le iei sau nu ești sigur ce spui.

Gene a fost extrem de mâhnit. Dar nu a vrut să vorbească despre lucrul ăsta. În privința asta, era ca tatăl lui. Niciunul dintre ei nu vorbea vreodată. Gene a rămas aici o săptămână și apoi s-a întors la colegiu și i s-a dat voie să revină mai devreme în camera lui și a stat acolo restul verii. Ar fi fost mai bine să ne putem ajuta între noi, dar nu s-a întâmplat. Nici eu nu cred că am făcut mari eforturi. Aș fi vrut să rămână, dar îmi dădeam seama că nu ne era de folos niciunuia dintre noi. Doar ne evitam unul pe celălalt și când încercam să-i vorbesc despre tatăl lui spunea. Lasă, mamă. Nu contează acum. Sigur că conta. Se strânseseră în el multă furie și resentimente la adresa lui Carl și nu cred că a scăpat de ele nici până astăzi. În parte, asta îi afectează și relația cu Jamie. Parcă repetă ce s-a întâmplat între el și tatăl lui.

N-ai cum să schimbi lucrurile, nu-i așa? a spus Louis.

Tot timpul vrem. Dar nu putem.

Într-o duminică stăteau la masa din bucătărie și își beau cafeaua de dimineată. În *Sunday Post* era o reclamă la stagiunea teatrală de la Centrul Denver pentru Arta Spectacolului. Addie a spus: Ai văzut că fac ultima carte despre ținutul Holt? Cea cu bătrânul muribund și predicatorul.

Le-au făcut și pe celelalte două, deci presupun că or face-o și pe asta, a spus Louis.

Le-ai văzut pe cele mai vechi?

Le-am văzut. Dar nu-mi imaginez doi fermieri să înșele o fată însărcinată.

E posibil, a spus ea. Oamenii fac lucruri la care nu te aștepți.

Nu știu, a spus Louis. E imaginația lui. A luat descrierile din Holt, numele de străzi și cum arată regiunea și locul în care se află toate lucrurile, dar nu e orașul ăsta. Și nu e cineva din orașul ăsta. Toate astea sunt inventate. Știi tu de doi frați ca aceia? S-a întâmplat aici?

Eu nu știu să se fi întâmplat. Și nici n-am auzit.

E inventat, a spus el.

Ar putea să scrie o carte despre noi. Ți-ar plăcea?

Nu vreau să apar în nicio carte, a zis Louis.

Dar nu suntem mai verosimili decât povestea cu cei doi fermieri bătrâni proprietari de vite.

Dar e altceva.

În ce sens? a spus Addie.

Suntem noi. Nu mi se pare că suntem neverosimili.

Așa ți se părea la început.

Nu știam ce să cred. M-ai luat prin surprindere.

Nu te simți bine acum?

A fost o surpriză plăcută. Nu spun nu. Dar tot nu înțeleg cum ți-a venit ideea să mă întrebi tocmai pe mine.

Ți-am spus. Singurătatea. Dorința de a sta de vorbă noaptea.

Ai fost curajoasă. Ți-ai asumat un risc.

Da. Dar dacă nu ieșea, nu aveam nimic de pierdut. Ar fi fost doar umilința de a fi fost refuzată. Dar nu mă gândeam că o să spui altcuiva despre asta, deci doar noi doi am fi știut dacă m-ai fi refuzat. Dar acum știe toată lumea. De luni de zile. Suntem știrea zilei de ieri.

Nici măcar știrea zilei de ieri nu suntem. Nu suntem nicio știre, veche sau nouă, a spus Louis.

Vrei să fii știrea zilei?

Nu. La naiba. Vreau doar să trăiesc simplu și să mă concentrez pe ce se întâmplă în fiecare zi. Și să vin noaptea să dorm cu tine.

Păi chiar asta facem. Cine-ar fi crezut că o să trăim așa ceva în acest moment al vieților noastre? Că până la urmă n-am terminat-o cu schimbările și lucrurile noi. Și că nu suntem vlăguiți de tot, la trup și la minte.

Și nici măcar nu facem ce crede lumea.

Ai vrea? a spus Addie.

Asta ține doar de tine.

Spre sfârșitul lui august, Gene a traversat munții până în Holt într-o sâmbătă ca să-și ia fiul acasă. A ajuns acasă la mama lui pe înserat și i-a îmbrățișat pe amândoi și apoi a luat-o pe stradă cu Jamie și cu cățeaua.

Nu-ți place?

Cum să nu?

Nici măcar n-o atingi. N-ai mângâiat-o niciodată.

S-a aplecat spre cățea și a mângâiat-o pe cap și i-a vorbit blând și au dat un ocol și s-au întors acasă la Addie pe alee. Au cinat și noaptea Gene a dormit cu Jamie și cu cățeaua în același pat dublu din dormitorul din spate. Louis nu s-a arătat.

Dimineață au strâns hainele, jucăriile și echipamentul de baseball ale lui Jamie și vasul și mâncarea câinelui. Apoi băiatul a spus: Trebuie să-mi iau rămas-bun de la Louis.

Trebuie să plecăm.

Un minut, tată. Trebuie.

Bine, dar nu sta prea mult.

A dat fuga la Louis, dar nu era acasă. A deschis ușa și a strigat și a alergat prin cameră. S-a întors plângând.

Poți să-l suni mai târziu, a spus tatăl lui.

Nu-i același lucru.

Nu mai putem să stăm. Și-așa o să ajungem târziu acasă.

Addie l-a strâns tare în brațe și a spus, Să mă suni, da? Vreau să știu ce faci și cum e la școală. Jamie se agăța de ea. I-a desprins ușor mâinile. Să nu uiți să mă suni.

O să te sun, bunico.

L-a sărutat pe Gene. Și tu, să ai răbdare.

Știu, mamă.

Sper. Să mă sune și tu.

Au pornit, băiatul și câinele împreună la fereastra din spate, privind-o cum stătea pe bordură. Băiatul încă plângea. Addie a urmărit cu privirea mașina până când a dispărut. Când s-a lăsat întunericul, Louis nu venise încă, așa că l-a sunat. Unde ești? Nu vii?

Nu știam dacă e cazul.

Tu încă nu înțelegi. Nu vreau să fiu singură și să rumeg lucrurile ca tine, să depășesc situațiile singură. Vreau să vii să vorbim.

Stai să mă aranjez.

Nu trebuie să te aranjezi.

Ba da, vreau eu. Ajung într-o oră.

O să fiu tot aici. Te aștept.

S-a bărbierit și a făcut duș ca întotdeauna și în întunericul serii a trecut prin dreptul caselor vecinilor și ea stătea pe verandă și îl aștepta și s-a ridicat în picioare pe trepte și l-a sărutat pentru prima dată în văzul lumii. Ești așa sucit uneori, a spus. Nu știu dacă o să-nveți vreodată.

Totdeauna am crezut că învăț repede. Dar se pare că nu.

Nu când e vorba de mine.

Știu ce gândesc despre tine și cât de mult țin la tine. Dar nu pot să cred că și tu ții cât de cât la fel la mine.

N-o iau de la capăt. E problema ta, nu a mea. Acum hai sus.

În pat s-au luat în brațe pe întuneric și ea a spus: Nu știu cum o să fie.

Tot despre noi vorbești?

Vorbesc despre fiul și nepotul meu și despre mama băiatului. Plângea când a plecat. Știi de ce?

Pentru că o să-i fie dor de tine.

Da, a spus ea. Dar plângea pentru că nu a apucat să-și ia rămas-bun de la tine. Unde erai?

Am ieșit să mă plimb cu mașina prin împrejurimi și apoi m-am hotărât să mă duc până la Phillips să mănânc de prânz și m-am întors după-amiaza târziu.

A fost la tine acasă să te vadă înainte să plece. Așa de mult țiine la tine.

Și eu țin la el.

Sper doar ca Gene și soția lui să se descurce mai bine. Poate au învățat ceva peste vară. Deja îmi fac griji pentru ei.

Ce-mi spuneai tot tu? Ceva despre cum nu poți să reperi viețile oamenilor.

Era vorba despre tine, a spus ea. Nu despre mine.

Înțeleg, a zis Louis.

O, deja mă simt mai bine că ești lângă mine și stăm de vorbă.

N-am vorbit încă despre mare lucru.

Dar deja mă simt mai bine. Îți mulțumesc pentru asta. Sunt recunoscătoare pentru toate astea. Acum mă simt din nou foarte norocoasă.

După ce a plecat Jamie, au încercat să facă ce credea tot orașul că făceau, dar ei nu făcuseră încă. Louis, care se dezbrăca deja de mult în dormitor, și-a pus pijamaua pe el și stătea cu fața în direcția opusă patului unde Addie stătea întinsă sub pătura de bumbac și apoi s-a întors spre ea, și fără ca el să știe ea dăduse pătura la o parte și stătea goală în pat în lumina difuză a veiozei. S-a oprit să se uite la ea.

Nu sta acolo. Mă faci să mă simt stresată.

Nu e cazul. Arăți minunat.

Am șoldurile groase și burtă. Trupul ăsta bătrân. Sunt o femeie bătrână de acum.

Ei bine, bătrână Moore. M-ai cucerit de tot. Ești exact cum trebuie. Ești cum trebuie să arăți. Nu mă așteptam să arăți ca o fată de treisprezece ani fără sâni și șolduri.

Nu sunt așa și nu știu dacă am fost vreodată.

Uită-te cum am ajuns eu. Îmi atârnă burta. Am brațe și picioare subțiri de om bătrân.

Pentru mine arăți bine. Dar tot stai acolo. N-ai de gând să te întinzi? Ai de gând să stai acolo toată noaptea?

Louis și-a scos pijamaua și s-a băgat în pat și ea s-a apropiat de el și l-a luat de mână și l-a sărutat și el s-a întors pe o parte și a sărutat-o și a atins-o pe umăr și a atins-o pe sâni.

A trecut multă vreme de când nu mi-a mai făcut cineva asta, a spus ea.

A trecut multă vreme de când n-am mai făcut așa ceva.

A sărutat-o din nou și a atins-o și ea l-a tras mai aproape și el s-a ridicat în pat și s-a întins și a început să o sărute pe față

și pe gât și s-a apropiat și a început să se miște și s-a oprit după puțină vreme.

Ce s-a întâmplat?

Nu pot să-mi mențin erecția. Am problema tipică a bătrânilor.

Ai mai avut problema asta?

Nu. Dar nici n-am mai încercat să fac asta de ani de zile. A sosit vremea șchiopătării, cum spune poetul. Nu mai sunt decât un ticălos bătrân.

S-a lăsat pe spate și s-a tras lângă ea în întuneric.

Te simți prost? a spus ea.

Mda, un pic. Dar în primul rând simt că te-am dezamăgit.

Nu-i adevărat. E abia prima oară. Avem tot timpul înainte.

Poate ar trebui să iau pastile din alea care apar în reclamele de la televizor.

O, cred c-o să fie bine. Mai încercăm în altă seară.

Într-o seară, după ce se lăsase întunericul, s-au dus până la locul de joacă al școlii primare, și Louis a împins leagănul cel mare în care se așezase Addie, și leagănul urca și cobora în aerul răcoros și proaspăt al nopții cu tivul rochiei ei fluturându-i peste genunchi. Apoi s-au întors în pat în camera din față de sus și au stat unul lângă altul goi în aerul de vară care intra pe ferestrele deschise.

Și o dată au rămas peste noapte la Denver, așa cum făcea ea pe vremuri, la vechiul și frumosul Brown Palace Hotel cu curtea deschisă și foaier și cu pianistul care cânta toată după-amiaza și toată seara. Camera lor era la etajul trei și puteau să privească peste balustradă în jos spre curtea deschisă și să-l vadă pe pianist și pe cei care stăteau la masă și își luau ceaiul și beau cocteiluri și pe chelnerii care se mișcau în jurul barului sau spre restaurantul cu fețele de masă albe și paharele lucioase și argintăria lui. Au coborât și au mâncat la restaurant și Addie s-a îmbrăcat într-una din rochiile scumpe pe care le cumpărase cu ani în urmă pentru a le purta numai la Denver. Apoi au luat-o pe trotuar până la complexul comercial de pe Sixteenth Street și au mers cu autobuzul expres până la Curtis Street și pe jos până la Centrul Denver și au traversat foaierul și au intrat prin stânga în teatru. O femeie le-a arătat locurile în mărețul auditoriu al teatrului și s-au uitat la toți ceilalți oameni care intrau și vorbeau și apoi a început piesa, cei de pe scenă cântau plini de convingere, cu pantalonii și cravatele lor negre și cămăși albe, iar publicul râdea din când în când. S-au ținut de mână și la pauză s-au dus la toaletă. La femei era o coadă lungă. Louis s-a întors la locurile lor și Addie a ajuns chiar când începea partea a doua a piesei.

Nu zice nimic, a spus ea.

Nu zic.

Cum de nu-și dau seama că femeilor le ia mai mult și au nevoie de mai multe cabine?

Știi de ce, a spus el.

Pentru că bărbaii construiesc cheștiile astea, de-aia.

Au urmărit partea a doua, apoi au ieșit drept în stradă în luminile strălucitoare din fața teatrului și au luat un taxi și s-au întors la hotel.

Vrei să bem un pahar? a spus el.

Unul singur.

S-au dus la bar și au fost conduși la o masă și au băut fiecare câte un pahar cu vin, apoi au luat liftul până în cameră și s-au dezbrăcat și s-au băgat în patul imens. Au stins becurile și nu se mai vedea decât lumina care venea din stradă prin perdelele mari și dantelate.

Nu că-i plăcut? a zis ea.

Cu siguranță mie-mi place.

S-a lipit de el.

Sunt foarte fericită, a spus. Asta-i tot ce-mi doresc și mâine vreau înapoi în patul nostru.

Toate la timpul și la vremea lor, a spus el.

Ai de gând să mă săruți în patul ăsta mare de hotel sau ce faci?

Așa sper.

Dimineață au mâncat târziu la restaurant și și-au făcut bagajul, și apoi angajatul din parcare a adus mașina lui Louis în fața hotelului și i-a ajutat cu valizele. Louis i-a lăsat un bacșiș generos, pentru că se simțea bine. Au mers încet până acasă pe autostrada 34 traversând platourile înalte pe la Fort Morgan și Brush, și în cele din urmă au intrat în ținutul Holt, plat și fără copaci, cu excepția paravanelor de protecție împotriva vântului și

a străzilor din orașele și a împrejurimilor fermelor. Nu era niciun nor și până la orizont nu se vedea decât un întins cer albastru.

Au ajuns la Addie după-amiază și Louis i-a dus valizele în cameră și apoi și-a dus mașina acasă și a despachetat. La căderea întunericului s-a dus la ea acasă să stea peste noapte.

De Ziua Muncii s-au hotărât s-o ia spre est pe autostradă până la Chief Creek. Pârâul era îngust și cu fundul nisipos cu iarbă și sălcii pe ambele maluri și lăptuci, iarba fusese mâncată până aproape de rădăcină de vite. Pe o pajiște, un pic mai departe de pârâu, erau plop mari și bătrâni. Addie a scos coșul cu mâncare și Louis a luat din portbagaj grebla și lopata și a curățat băle-garul vechi, uscat și sfărâmicios din umbra copacilor unde se adăpostiseră de vânt vitele.

Ai mai fost aici, a spus Addie. Ai venit pregătit.

Veneam aici când era Holly mică. E cam singurul loc unde găsești apă curgătoare și umbră.

E plăcut. Nu e ca la munte, dar e plăcut pentru Holt.

Da.

Dar nu vom fi goniți de pe acest teren?

Mă îndoiesc. E al lui Bill Martin. Nu l-a deranjat niciodată.

Îl cunoști.

Cred că și tu îl cunoști.

Doar după nume.

I-am avut elevi pe copiii lui. Copii deștepți. Năzdrăvani, dar deștepți. Acum au plecat toți de acasă. Îmi închipui că-i pare rău. Copiii nu vor să rămână aici.

Addie a întins o pătură pe pământul curățat și s-au așezat și au mâncat puiul fript și salată de varză și felii subțiri de morcov și cartofi prăjiți și măsline, și ea a tăiat pentru amândoi câte o felie de tort de ciocolată. De băut au avut ceai cu gheață. Apoi s-au întins pe pătură și au privit cum se mișcau crengile verzi

ale copacului de deasupra, cu frunzele care se răsuceau și tremurau în vântul ușor.

După o vreme, Louis s-a ridicat și și-a scos pantofii și ciorapii și și-a suflecat pantalonii, apoi s-a dus până la râu pe pământul cald și a intrat în apa rece și a pășit pe solul nisipos și a luat apă și și-a dat pe față și pe brațe. Addie i s-a alăturat, în picioarele goale și în rochia de vară. Și-a ridicat rochia deasupra genunchilor și a intrat în apă.

O, e perfect pentru așa o zi călduroasă. N-am fost în viața mea aici. Nu știam că există un asemenea loc în Holt.

Ține-te de mine, a spus el. O să înveți multe lucruri, doamnă.

Louis și-a scos cămașa și pantalonii și chiloții și le-a întins pe iarbă și a intrat înapoi în apă, s-a udat pe tot corpul și s-a așezat.

Păi bine, a spus Addie. Dacă-mi ești din asta. Și-a tras rochia peste cap, și-a scos chiloții și s-a lăsat în apa rece lângă el. Și nici că-mi pasă dacă ne vede cineva, a spus.

Stăteau așezați față în față și s-au întins în apă, amândoi cu trupurile foarte albe, în afară de fețe și de mâini și de brațe. Erau un pic greoi, mulțumiți. Simțeau cum curentul împingea pe sub ei mici degete de nisip.

Mai târziu au ieșit și s-au întors pe pătură și s-au șters și s-au îmbrăcat, apoi au tras un pui de somn în după-amiază caldă la umbra copacilor și s-au trezit din nou și au mai intrat un pic în pârâu ca să se răcorească înainte să strângă mâncarea și să se întoarcă la Holt. A lăsat-o acasă și ea a dus coșul cu mâncare înăuntru în timp ce el a mers până pe strada de alături și și-a parcat mașina și a pus lopata și grebla înapoi în magazie. Când a intrat în casă, telefonul a început aproape imediat să sune.

Vino acum, a spus Addie.

Ce s-a întâmplat?

E Gene aici. Vrea să vorbească cu amândoi.

Vin imediat.

În camera de zi, Gene stătea pe canapea vizavi de Addie.
A spus, Stai jos, Louis.

Louis s-a uitat la el și a traversat camera și a sărutat-o pe Addie pe gură. A făcut-o intenționat. Apoi s-a așezat.

Despre ce e vorba?

Ajung imediat acolo, a spus Gene. V-am așteptat toată după-amiaza.

I-am spus unde am fost, a spus Addie.

Nu e cine știe ce locul.

Depinde. Depinde cu cine ești, a spus Louis.

De aceea sunt aici. Vreau să puneți punct.

Te referi la faptul că suntem împreună, a spus Louis.

Mă refer la faptul că te strecoari noaptea în casa mamei mele.

Nu se strecoară nimeni, a spus Addie.

Așa e. Nici măcar nu vă e rușine.

Nu avem de ce să ne fie rușine.

La vârsta voastră să vă întâlniți pe întuneric.

E minunat. Mi-aș dori ca tu și Beverly să vă simțiți la fel de bine împreună ca Louis și cu mine.

Ce-ar spune tata în locul meu?

Nu ar vrea să vorbească despre asta. Dar mă îndoiesc că ar fi fost de acord. Nu ar fi făcut așa ceva, chiar dacă i-ar fi trecut prin gând.

Nu. Nu ar fi fost de acord. Era mai rațional, își înțelegea mai bine statutul.

O, Iisuse. Am șaptezeci de ani. Nu-mi pasă ce zice gura târgului. Și, dacă vrei să știi, cel puțin o parte din târg e de acord cu noi.

Nu cred.

Dacă vrei, crezi, dacă nu, nu, nu contează.

Countează pentru mine. S-o duci pe mama la Denver. Să mergi cu fiul meu la munte. Și, Doamne, să dormiți amândoi în același pat cu el.

De unde știi asta? a spus Addie.

N-are importanță. Știu. Ce naiba v-a trecut prin cap?

Ne-am gândit la el, a spus Louis. Era speriat. L-am adus cu noi ca să-l facem să se simtă bine.

Da, și acum plânge în fiecare noapte. Aici a început.

A început, a spus Addie, când l-ai lăsat aici.

Mamă, știi de ce am făcut-o. Știi că-mi iubesc fiul.

Dar nu te poți rezuma la asta? Nu poți pur și simplu să-l iubești? E un băiețel bun. Asta e tot ce-și dorește.

Ca tata cu mine, vrei să spui.

Știu că tatăl tău nu era totdeauna drăguț.

Drăguț. Dumnezeu, n-a mai avut nicio treabă cu mine după ce a murit Connie.

Gene s-a șters la ochi. S-a uitat la Louis. Vreau să stai departe de mama mea. Să-mi lași în pace fiul. Și să uiți de banii mamei mele.

Gene, taci din gură, a spus Addie. Nu mai spune nimic. Ce-i cu tine?

Louis s-a ridicat de pe canapea. Ascultă, a spus. E păcat că asta simți. Nu i-aș face niciun rău fiului tău. Nici mamei tale. Dar nu mă voi ține departe de ea până când nu-mi spune ea. Și poți să fii al naibii de sigur că nu mă interesează banii ei. Dacă mai vrei să vorbim despre asta, ne vedem mâine.

Louis s-a aplecat și a sărutat-o din nou pe Addie și a ieșit.

Mi-e rușine de tine, a spus Addie. Nu știu ce aș putea să-ți spun. Mi se face rău. Sunt așa de tristă.

Nu te mai întâlnești cu el.

Noaptea, Addie și-a tras păturile până pe față și s-a întors spre perete și a plâns.

După discuția cu Gene, Addie și Louis au continuat să se întâlnească. Venea la ea acasă noaptea, dar nu mai era la fel. Dispăruse entuziasmul bucuriei și al descoperirii. Și, încet-încet, în unele nopți el rămânea acasă, în unele nopți ea citea singură ore în șir, fără să vrea ca el să fie în pat cu ea. Nu l-a mai așteptat goală. Continuau să se țină în brațe noaptea când venea, dar mai mult din obișnuință și dintr-o anticipare a singurătății și a descurajării, ca și cum ar fi încercat să păstreze aceste momente pentru ce avea să urmeze. Acum stăteau unul lângă altul în tăcere și nu au mai făcut niciodată dragoste.

Apoi a venit ziua când Addie a încercat să vorbească la telefon cu nepotul ei. Îl auzea pe fundal pe băiat plângând, dar tatăl lui nu-l lăsa să vorbească.

De ce faci asta? a spus ea.

Știi de ce. Dacă trebuie s-o fac, am s-o fac.

Ești foarte rău. Ești crud. Nu credeam c-o să mergi așa departe.

Poți schimba lucrurile.

I-a telefonat nepotului ei într-o după-amiază, când se gândea că e singur acasă. Dar nu a vrut să vorbească cu ea.

Or să se supere, a spus. A început să plângă. Mi-o vor lua pe Bonny. Îmi vor lua telefonul.

O, Doamne, a spus Addie. Bine, dragule.

Când Louis a venit la ea la mijlocul săptămânii, l-a condus până în bucătărie și i-a dat o bere, iar ea și-a pus un pahar cu vin.

Vreau să vorbim. Aici la lumină.

S-a mai schimbat ceva, a spus el.

Nu mai pot, a spus ea. Nu pot continua așa. Mă gândeam că ceva de genul ăsta o să se întâmple. Vreau să păstrez legătura și să am un rol în viața nepotului meu. Doar el mi-a mai rămas. Fiul meu și soția lui nu înseamnă mare lucru acum. S-a rupt, nu cred că ei sau eu vom trece vreodată peste asta. Dar îmi vreau nepotul. Mi-a devenit clar în vara asta.

Te iubește.

Da. Este singurul din familie. Îmi va supraviețui. Va fi cu mine când voi muri. Pe ceilalți nu-i vreau. Nu-mi pasă de ceilalți. Au distrus orice sentiment. N-am încredere în Gene. Nu-mi dau seama ce ar mai putea face.

Deci vrei să mă duc acasă.

Nu în seara asta. O ultimă noapte. Vrei?

Credeam că dintre noi tu ești cea curajoasă.

Nu mai pot fi curajoasă.

Poate că Jamie va rezista și te va suna el.

Nu încă, n-o va face. Nu poate, are doar șase ani. Poate la șaisprezece. Dar nu pot să aștept atât. Poate mor până atunci. Nu pot să ratez acești ani.

Deci asta e ultima noastră noapte.

Da.

Au urcat. În pat, pe întuneric, au mai vorbit un pic. Addie plângea. El și-a pus brațul în jurul ei și a strâns-o la piept.

Ne-am simțit bine, a spus Louis. Ai fost foarte importantă pentru mine. Îți sunt recunoscător. Îți mulțumesc.

Acum ești cinic.

Nu. Vorbesc serios. Ai fost bună cu mine. Ce mi-aș mai putea dori? Sunt un om mai bun acum decât erau înainte să fim împreună. E opera ta.

O, ești în continuare drăguț cu mine. Mulțumesc, Louis.

Au stat treji și au ascultat vântul de afară. La două dimineața Louis s-a dus la baie. Când s-a întors în pat a spus: N-ai adormit.

Nu pot să dorm, a spus ea.

La patru el s-a sculat din nou și s-a îmbrăcat și și-a pus pijamaua și periuța de dinți în punga de hârtie.

Pleci?

Așa mă gândeam.

Mai sunt câteva ore din noapte.

N-are niciun rost să mai amânăm.

Ea a început din nou să plângă.

El a coborât și s-a dus acasă prin dreptul copacilor bătrâni și al caselor, toate întunecate și stranii la ora aceea. Cerul era în continuare întunecat și nu se simțea nicio mișcare. Nu erau mașini pe stradă. Acasă la el, s-a întins în pat și a privit pe geamul dinspre răsărit după primele semne ale zilei.

Cât a mai ținut vremea bună în toamna aceea, Louis a trecut adesea prin dreptul casei ei noaptea și a privit lumina care strălucea sus în dormitor, veioza pe care o știa și camera cu patul mare și șifonierul negru din lemn și toaleta din dreptul scărilor și își amintea de cameră și de nopțile în care stăteau întinși în întuneric și vorbeau și de cât de apropiați se simțiseră. Apoi, într-o seară, i-a observat chipul la fereastră și s-a oprit, ea nu a făcut niciun gest sau niciun semn din care să reiasă că se uita la el. Dar când a ajuns acasă, l-a sunat. Nu mai face asta.

Ce să nu fac?

Nu mai trece prin dreptul casei mele. Nu vreau asta.

Deci aici am ajuns. Îmi spui ce am voie să fac și ce nu. În cartierul meu.

Nu vreau să treci pe aici și eu să mă gândesc că treci. Sau să mă întreb dacă treci. Nu pot să-mi imaginez că ești în fața casei. Trebuie să fiu despărțită fizic de tine.

Credeam că suntem despărțiți.

Nu dacă treci prin fața casei noaptea.

Așa că nu a mai trecut niciodată noaptea prin dreptul casei ei, atât de familiare. Nu conta dacă trecea ziua. Și, în cele câteva rânduri când s-au întâlnit la magazin sau pe stradă, s-au privit, s-au salutat și atât.

Într-o zi însorită, puțin după ora prânzului, pe când era singură în centru, Addie a alunecat la colțul străzii principale, căzut și a încercat să se prindă de ceva ca să se ridice dar nu avea de ce să se agațe, și a zăcut pe stradă până când câteva femei și un cuplu i-au venit în ajutor.

Nu mă ridicați, a spus. Am ceva rupt.

O femeie a înghenuncheat lângă ea și bărbatul și-a pus haina sub capul ei. Au stat cu ea până au luat-o. La spital i-au spus că are fractură de șold, și ea le-a spus să-l sune pe Gene. A venit în aceeași zi și s-a hotărât că ar fi mai bine să fie dusă la un spital din Denver. Deci a plecat din Holt în ambulanță, cu Gene cu mașina în urma ei.

Trei zile mai târziu, Louis era la cofetărie cu grupul de bărbati cu care se întâlnea din când în când, și Dorlan Becker a spus, Presupun că ai aflat de ea.

Despre ce vorbești?

Despre Addie Moore.

Ce-i cu Addie Moore?

Și-a rupt șoldul. Au dus-o la Denver.

Unde la Denver?

Nu știu. La unul dintre spitale.

Louis s-a dus acasă și a sunat la toate spitalele până a dat de cel unde fusese internată, și a doua zi s-a dus cu mașina la Denver și a ajuns acolo la lăsarea serii. La biroul de informații i-au spus numărul salonului și a luat liftul până la etajul patru și a traversat holul și a găsit salonul și s-a oprit în prag. Gene și Jamie stăteau de vorbă cu ea, așezați.

Când Addie l-a văzut pe Louis, i-au dat lacrimile.
Pot să intru? a spus el.
Nu, nu intra, a spus Gene. N-ai ce căuta aici.
Te rog, Gene, vreau doar s-o salut.
Cinci minute, a spus el. Nu mai mult.
Louis a intrat în salon și s-a oprit la piciorul patului și Jamie
a venit la el și l-a îmbrățișat, și Louis l-a strâns la piept.
Ce mai face Bonny?
A învățat să prindă mingea. Sare și o prinde.
Bravo ei.
Hai de-aici, a spus Gene. Plecăm. Mamă, cinci minute.
Nu mai mult.
El și Jamie au ieșit.
Nu stai jos? a spus ea.
Louis și-a tras un scaun mai aproape și s-a așezat lângă ea,
i-a luat mâna și a sărutat-o.
Nu face asta, a spus ea. Și-a tras mâna înapoi. Doar acum.
Doar o clipă. Atât avem la dispoziție. I-a privit chipul. Cine ți-a
spus că sunt aici?
Tipul de la cofetărie. Cine ar fi crezut că o să-mi fie de
ajutor? Ești bine?
O să fiu.
O să mă lași să te ajut?
Nu. Te rog. Trebuie să pleci. Nu poți sta prea mult. Nu s-a
schimbat nimic.
Dar ai nevoie de ajutor.
Am început deja fizioterapia.
Dar o să ai nevoie de ajutor acasă.
Nu mă întorc acasă.
Cum adică?
Gene a aranjat totul. Mă mut la Grand Junction la un
cămin.
Deci nu te mai întorci deloc.

Nu.

Hristoase, Addie. Nu accept asta. Tu nu ești așa.

N-am ce face. Trebuie să-mi păstrez familia.

Lasă-mă pe mine să fiu familia ta.

Și ce-o să se întâmple când o să mori?

Atunci poți să te duci să stai cu Gene și Jamie.

Nu. Trebuie s-o fac cât încă mă mai pot adapta. Nu pot să aștept până când voi fi prea bătrână. Atunci nu mă voi mai putea schimba sau poate nici nu voi mai avea ocazia. Trebuie să pleci acum. Și te rog nu mai veni. E prea greu.

S-a aplecat și a sărutat-o pe gură și i-a sărutat ochii și apoi a ieșit din cameră și a traversat holul până la lift. În lift era o femeie, l-a privit o dată și apoi și-a întors privirea.

Într-o seară, l-a sunat de pe telefonul mobil. Stătea într-un scaun din apartamentul ei. Vrei să vorbești cu mine?

A urmat un moment lung de tăcere.

Louis, ești acolo? a spus.

Parcă nu mai vorbeam.

Trebuie. Nu mai pot. E mai rău decât înainte să începem.

Și Gene?

Nu trebuie să afle. Putem să vorbim noaptea la telefon.

Parcă ne-am furișat. Cum spunea el. Parcă am avea secrete.

Nu-mi pasă. Sunt prea singură. Îmi e prea dor de tine. Nu
vrei să vorbești cu mine?

Și mie îmi este dor de tine.

Unde ești?

Adică unde în casă?

Ești în dormitor?

Da, citeam. Ce-i asta, sex la telefon?

Doar doi bătrâni care stau de vorbă pe întuneric, a spus
Addie.

Addie a spus, E un moment potrivit?

Da. Tocmai am urcat.

Păi eu tocmai mă gândeam la tine. Îmi doream așa de mult să vorbesc cu tine.

Ești bine?

Jamie a trecut iar pe la mine azi când a ieșit de la școală și am făcut o plimbare pe stradă. Era și Bonny.

O ținea în lesă?

Nu era nevoie, a spus ea. Jamie mi-a spus că tatăl și mama lui s-au certat și au țipat. Ce faci când se întâmplă asta? A spus, Mă duc în camera mea.

Mda. Mă bucur pentru el că ești acolo, a spus Louis.

Addie a spus, Ce-ai făcut azi?

Nimic. Am dat zăpada. Am făcut cărare până la tine.

De ce?

Am simțit nevoia s-o fac. Chiriașii tăi au ieșit și au stat de vorbă cu mine. Par de treabă. Dar tot casa ta e. Și casa lui Ruth e tot a ei.

Și eu simt același lucru.

Mda. Lucrurile s-au schimbat.

Sunt în pat, a spus ea, în camera mea. Ți-am spus deja?

Nu. Dar bănuiam.

Știi că se joacă iar piesa aceea la Denver. De ce nu folosești biletele, de ce nu te duci?

Nu mă duc fără tine.

Ai putea s-o iei pe Holly.

Nu vreau s-o iau pe Holly. De ce nu le folosești tu?

Nici eu nu merg fără tine, a spus ea.

Atunci pe scaunele noastre vor sta niște străini. Nu vor ști nimic despre noi.

Sau de ce s-au eliberat locurile.

Și tot nu vrei să te sun eu. Nu vrei să dau eu telefon.

Mi-e teamă că ar putea fi cineva cu mine în cameră. N-aș putea să mă ascund.

E ca la început. Ca și cum am lua-o de la capăt. Și tot tu începi. Doar că acum suntem precauți.

Da, dar continuăm. Nu-i așa? a spus ea. Vorbim în continuare. Cât timp putem. Cât va dura.

Despre ce vrei să vorbim în seara asta?

Ea s-a uitat pe fereastră. Își vedea reflexia în geam. Și întu-nericul din spatele ei.

Dragul meu, la voi e frig în seara asta?

M U L Ţ U M I R I

Autorul doreşte să le mulţumească lui Gary Fisketjon, Nancy Stauffer, Gabrielle Brooks, Ruthie Reisner, Carol Carson, Sue Betz, Mark Spragg, Jerry Mitchell, Laura Hendrie, Peter Carey, Rodney Jones, Peter Brown, Betsy Burton, Mark şi Kathy Haruf, Sorel, Mayla, Whitney, Charlene, Chaney, Michael, Amy, Justin, Charlie, Joel, Lilly, Jennifer, Henry, Destiny, CJ, Jason, Rachael, Sam, Jessica, Ethan, Caitlin, Hannah, Fred Rasmussen, Tom Thomas, Jim Elmore, Alberta Skaggs, Greg Schwipps, Mike Rosenwald, Jim Gill, Joey Hale, Brian Coley, Troy Gorman şi, mai ales, lui Cathy Haruf.

Înainte de a deveni scriitor, Kent Haruf a avut slujbe dintre cele mai diverse: a lucrat la o fermă de pui din Colorado, pe un șantier din Wyoming, într-un spital de recuperare din Denver, a fost bibliotecar și profesor de engleză pentru Peace Corps în Turcia și apoi la colegii americane.

Toate romanele sale sunt plasate în orașul fictiv Holt, din estul statului Colorado.

A debutat la 42 de ani cu volumul *The Tie That Binds*, care a primit o mențiune specială din partea PEN/Hemingway Foundation.

Romanul *Plainsong* a fost publicat în 1999 și a devenit bestseller în Statele Unite, finalist la National Book Award. Continuarea lui, *Eventide*, a apărut în 2004.

În vara anului 2014, Kent Haruf a încheiat ultimul său roman, *Suflete în noapte*, chiar înaintea morții sale. Romanul a fost publicat în 2015 și a fost declarat una dintre cele mai bune cărți ale anului de către publicația *The Boston Globe*.

Suflete în noapte este ecranizat, cu Robert Redford și Jane Fonda în rolurile principale.

*Poate că fericirea e mai puțin
previzibilă decât nefericirea,
dat fiind că ține de libertate.
Și întocmai ca libertatea, nu
e niciodată sigură; nu poate
dura la nesfârșit. Dar poate fi
adevărată și, în acest roman
minunat, ne putem bucura și
noi de ea.*

T UARDIAN

Addie Moore și Louis Waters sunt doi oameni în vârstă dintr-un mic orașel de câmpie american, care își duc zilele fiecare în singurătate după ce rămân văduvi și copiii pleacă să-și vadă de viețile lor.

Deși sunt vecini, nu știu mare lucru unul despre celălalt, dar lucrurile se vor schimba când femeia îi propune un aranjament puțin ciudat: să-și petreacă nopțile împreună. Înfruntând prejudecățile comunității, cei doi se regăsesc noapte de noapte și își alungă singurătatea, spunându-și unul altuia povești de viață și legând o prietenie care nu ține cont de vârstă.

Treptat, prietenia lor se transformă în ceva mult mai profund, iar istoria unei iubiri târzii nu

Lei

29,00

ISBN 978-606-978-078-6

literary FICTION

PANDORA M FACE PARTE
DIN GRUPUL EDITORIAL TREI